

Upravištvo: Ljubljana, Knačjeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. črk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
3124, 3125, 31266.
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knačjeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Atentat na predsednika dr. Stojadinovića

Na včerajšnji seji narodne skupščine je posl. Arnautović z revolverjem streljal na ministrskega predsednika ne da bi ga zadel — Vse parlamentarne skupine so ogorčeno obsodile zločin — Atentator je bil takoj aretiran

Plamen iz atentatorjevega revolverja je včeraj v narodni skupščini bliskovito osvetlil težko situacijo, v kateri se nahajamo. Že tri mesece sem živi narodna skupščina v zadušljivi atmosferi. Skriti in odkriti spori so nasprotstva pojačali in ko se je vtaborila v zbornici poslanec tehnika obstrukcija, so trezni elementi upravičeno svarili pred ponavljanjem vsakodnevnih žolčnih konfliktov, ki ustvarjajo neznosne odnose in polnijo politično ozračje z opasnimi eksplozivni. Mi smo na tem mestu že pred mesecem dvignili svoj svarilni glas in smo neomejeno odobravalno terno taktiko Neodvisnega kluba, ki je svaril na levo in desno ter s svojim postopanjem v skupščini dajal primer premišljene in patriotske parlamentarne taktike, ki tudi sredi najostrejših nasprotij ne izgubi glave in ne pozabi, da se s čuvanjem dostojanstva narodne skupščine čuva tudi eden bistvenih nacionalnih interesov. Ta taktika jugoslovenskih nacionalnih poslancev ni našla dovolj razumevanja na levi, kjer so ji očitali defetizem, ponekod pa se je celo ziorabljala za intrigo, češ da se Neodvisni klub ponuja vladi.

Včerajšnji atentat je bilo neizmerno težko gledati. Ne vemo, koliko je bilo odločilno za njegovo osebno odgovornost in ne poznamo oziroma. To bo dognala preiskava in o tem bo govorila sodnica. Hude škode, ki so jo prizadejali revolverjski strelji na ministrskega predsednika naši državi in posebej že ideji demokracije in parlamentarizma, nikdo ne more zanikati.

V našem notranjem življenju preživljamo težke čase. Bolj kakor kdaj bi bilo potrebno, da se navzlic različnim mišljenjem o sredstvih in potih naše državne politike stalno manifestira složna volja vseh onih, ki hočejo očuvati temelje, na katerih počivata obstoj naše države in neodvisnost našega naroda. Dogodki, kakor je bil včerajšnji, pa kar najtežje kompromitirajo moč in voljo nacionalne misli in dajejo novega poguma razvratnim silam. Da pomeni zločinski atentat tudi težko oškodovanje našega državnega in nacionalnega prestiža v inozemstvu in to baš danes, ko se okrog nas komplicirajo usodopolni mednarodni problemi, je pač vsakomur jasno.

Neposredne posledice včerajšnjega atentata na srečo niso obdane s tragično 20. junija in iskreno se mora radovati vsak jugoslovenski človek, da predsednik vlade ni postal žrtev zločina.

V dramatičnem razvoju naših notranjih prilik smo prišli do peripetije, pri kateri je treba, da se vsi zamislimo in si ponovno pokličemo v spomin svojo skupno odgovornost napram narodu in državi. Razčistitve težke atmosfere ni samo vprašanje reda in zakonitosti, temveč je tudi vprašanje naše kulture in naše civilizacije in v še večji meri zaupanja v lastne sposobnosti, da rešujemo in rešimo svoje probleme z argumenti znanja, iskustva in vdanosti naši državi in nacionalni misli ter z voljo, ustvariti narodu in državi bodočnost, vredno pravic in revolucije naroda. Ne pa z nasiljem in revolverskimi kroglami. V tem spoznanju je tudi vsa narodna skupščina na usta predstavnikov svojih skupin dala izraza svojemu gnusu nad izvršenim zločinom. Naj bi solidarnost narodne skupščine v indignaciji in obsodbi nad grdim dejanjem, ki jo delijo vsi resnični rodoljubi, utrla pot vsesplošnemu pravemu delu za ozdravitev bolnega stanja, resničnemu pomirjenju našega naroda in stvarni konsolidaciji naše države.

Imunitetni odbor

Beograd, 6. marca. p. Zaradi današnjih dogodkov v Narodni skupščini bi se imel danes dopolniti sestati imunitetni odbor, da sklepa o izročitvi posl. Damjana Arnautovića sodišču. Ker pa do večera minister pravde ni stavil teke zahteve, se odbor danes ni sestal. Pač na je v večerni seji prečital predsednik skupščine dopis, ki ga je dostavila policijska uprava Beograda preko ministrstva pravde in v katerem sporoča, da je bil nar. posl. Arnautović aretiran pri zločinskem dejanju. Imunitetni odbor se bo zaradi tega senal v teku jutrišnjega dneva, da razpravlja o izročitvi.

Seje skupščinskih klubov

Beograd, 6. marca. o. V vseh poslanskih klubih so danes popoldne razpravljali o današnjih dogodkih v narodni skupščini. Skoro vsi opozicijski klubi so za jutri sklicali svoje seje. Poslanski klub JRZ in klub vladne večine sta imela danes popoldne skupno sejo, na kateri je minister Dragiša Cvetković v daljšem govoru obsodil zločin v Narodni skupščini, ki ga smatra ne samo za atentat na predsednika vlade, nego za atentat na parlamentarizem. Klub je sprejel resolucijo, v kateri čestita predsedniku vlade in obsoja atentat.

Beograd, 6. marca. p. Na današnji dopoldanski seji Narodne skupščine se je odigral dogodek, ki je globoko odjeknil v vsej javnosti.

Med ekspozejem predsednika vlade se je pojavil v novinarski koči poslanec Damjan Arnautović, član Jevtičevega poslanskega kluba. Obleka mu je bila vsa blatna in umazana. Kmalu je začel upadati v besedo z medijci. Predsednik vlade dr. Stojadinović je

Ministrski predsednik dr. Stojadinović

nekaj časa mirno prenešal to motenje, nato pa je poslancu Arnautoviću zaklical:

»Gospod poslanec, pridite v dvorano, tu je vaše mesto, in tu povejte, kaj hočete!»

»Prišel bom in vam bom že pokazal, se je odvrnil poslanec Arnautović in res se je kmalu zatem pojavil v skupščinski dvorani. Sedel je v prvo poslansko klop na skrajni levi in od tu zopet neprestano delal medijce. Poslanec vladne večine in seljaškega kluba so ga nekaj časa mirili. Zlasti Vojja Janjč je večkrat prišel k njemu in ga pozival, naj da mir. Tudi predsednik Narodne skupščine je poslanca Arnautovića ponovno pozival k redu in ga najprvo kaznoval z ustnim opominom, pozneje še s pisnim opominom in mu končno zagrozil, da ga bo izključil iz seje. Poslanci večine so pričeli zahtevati od predsednika skupščine, naj napravi red. Arnautović pa je nastopal čimdalje bolj izzivalno in žaljivo.

Trije strelji

Ko je predsednik vlade v svojem ekspozeju ravno govoril o uspehih potovanja Nj. Vis. kneza namestnika v Pariz in London, je Arnautović nenadoma planil pokonci, segel z desnico v levi notranji žep svoje suknje, potegnil iz njega revolver tipa »Parabellum« in ga naperil proti predsedniku vlade. V naslednjem hipu je odjeknil v dvorani strel. Poslanec Stojadin Dimitrijević, ki je sedel tik za Arnautovićem, je takoj spoznal pretečo nevarnost ter je z obema rokama objel Arnautovića od zadaj, da bi mu onemogočil nadaljnje streljanje. Arnautović je navzlic temu še oddal dva strela. Strelji niso nikogar zadeli.

V Narodni skupščini je nastala panika. Prisrebnejši poslanci so planili proti atentatorju, da ga razorožijo. Nastalo je hudo prepiranje, v katerem je Arnautović z ročajem svojega težkega revolverja dvakrat udaril poslance Stojadina Dimitrijevića po glavi, tako da je bil Stojadinović v hipu oblit s krvjo. V tem trenutku je tudi že prihitela skupščinska policija, ki je Arnautovića razorožila ter odvedla iz dvorane. Predsednik Čirić je sejo seveda takoj prekinil.

Poslanca Arnautovića so odvedli najprvo na skupščinski komisariat, od tam pa s policijskim spremstvom na upravo grada, kjer je bil takoj zasilšan.

V Narodni skupščini so ta žalostni dogodek živahno komentirali. V vseh krogih brez razlike strankarske pripadnosti so najodločnejše obsodili zločin in izražali zadovoljstvo, da je ostal brez hujših posledic.

Vse skupine obsojajo atentat

Po polurnem odmoru se je seja ob 11.55 nadaljevala. Ko se je zopet pojavil v dvorani predsednik vlade, so ga poslanci živahno pozdravili. Med klici: Živel Stojadinović je bilo čuti tudi klice: Dol Jevtić!

Pred prehodom na dnevni red je najprvo povzel besedo predsednik narodne skupščine Stevan Čirić, ki je med drugim izjavil: »Pravkar smo bili priča neugodnega incidenta, ki se je odigral v tej dvorani. Naj-

globlje obžalujem, da se je zgodilo to, kar smo danes doživeli. Globoko sem prepričan, da z enako indignacijo, kakor mi, obsaja ta dogodek celokupni jugoslovenski narod. S krivcem se bo postopalo po zakonu.»

Nato je govoril zastopnik seljaškega kluba posl. Vojja Djordjević, ki je globoko obžaloval današnji incident in to toliko bolj, ker se je zgodil v trenutku, ko je državi nujno potreben mir in ko čaka parlament resno in dolgo delo. Obenem je v imenu svojega kluba čestital predsedniku vlade k srečni rešitvi. Predsednik vlade se je zahvalil govorniku s stiskom roke.

V imenu radikalnega poslanskega kluba je bvlši minister Mirko Komnenović naglasil, da tudi njegov klub najstrožje obsoja neparlamentarno, nečloveško in nedostojno postopanje atentatorja. Iskreno se raduje, da zločinski strelj miso zahtevali nobenih žrtev.

Izjava Neodvisnega kluba

V imenu Jugosloven. neodvisnega nacionalnega kluba je nato spregovoril bvlši minister dr. Vasa Jovanović. Dejal je:

»Mi smo v svoji izjavi, ki je bila prečitana v tej zbornici, kritizirali proračunsko politiko vlade in vse ono, kar se nam je zdelo potrebno izjaviti. V parlamentu je kritika dovoljena. Nikdar pa se ne bomo strinjali s takim postopanjem, kakor smo ga bili danes priča. Mi iz vsega srca obžalujemo današnje dogodke in v imenu kluba, ki ga zastopam, čestitam predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviću k srečni rešitvi in k hladnokrvnosti, ker vidimo, da se ni dal motiti v vršenju svoje dolžnosti, marveč je brez ozira na incident prišel k nadaljevanju današnje seje. Načelam se, da bo zopet povzel besedo.»

Posl. dr. Jovanović je nato pristopil k predsedniku vlade, ki mu je segel v roko ter se mu zahvalil za njegove tople besede.

Klub JRZ

V imenu demokratskega kluba je podal slinčo izjavo posl. Žilka Rafajlović, v imenu narodnega delovnega kluba pa posl. Rudolf Plesković.

V imenu poslanskega kluba JRZ in kluba vladne večine je govoril poslanec Stevan Janković, ki je med drugim dejal, da bi se bila mogla pripetiti danes največja nesreča v našem parlamentu, povzročena od človeka, ki je morda najhujskan od skupine v želji, da napravi zmedo v skupščini in da onemogoči njeno delo. Hvalačen je usodi, da je rešila življenje predsedniku vlade. Poslanec Janković se je nato poljubil s predsednikom vlade.

V imenu nemške narodne manjšine je obsodil zločin in čestital predsedniku vlade k srečni rešitvi poslanec dr. Stefan Kraft, v imenu madžarske narodne manjšine pa poslanec dr. Gavro Szanto.

V imenu Jevtičevega kluba se je prijavil k besedi narodni poslanec Jeca Protić. Vladna večina pa ga ni pustila k besedi in je neprestano vpila: Dol ubijalec! Dol Jevtić! Tu ne boste več govorili in slinčo. — Predsednik Čirić je poslancu Protiću sporočil, da ga skupščina noče poslušati in da mu zato ne more dati besede.

Predsednik Čirić je nato še enkrat v imenu narodne skupščine čestital predsedniku vlade k rešitvi naglašujoč, da je bil atentat naperjen proti parlamentu in parlamentarizmu sploh ter proti vladi. Končno je proslil predsednika vlade, naj nadaljuje svoj ekspoze.

Zahvala predsednika vlade

Predsednik vlade g. dr. Stojadinović je nato stopil na govorniški oder ter je pred nadaljevanjem svojega ekspoze izjavil:

»V tem trenutku globokega vznemirjenja, ki je zajelo vso narodno skupščino, se želim iskreno zahvaliti vsem govornikom, ki so mi v imenu svojih skupin izrazili svoje čestitke. Dovolite mi, da sedaj nadaljujem ekspoze o naši zunanji politiki.»

Predsednik vlade je nato dokončal svoj ekspoze.

Čestitke predsedniku vlade

Beograd, 6. marca. p. Kraljeva namestnika gg. dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović sta poslala predsedniku vlade svoje čestitke k srečni rešitvi pri današnjem atentatu. G. dr. Stojadinović je sprejel v teku današnjega dne veliko število pismenih in brzojavnih čestitk iz notranjosti države in inozemstva. Takoj po atentatu so predsedniku čestitali v narodni skupščini navzoči trije poslanci.

Osebna čestitka kneza namestnika

Beograd, 6. marca. r. Nj. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta danes po kosilu obiskala predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića v njegovi vili na Topčiderskem brdu in mu čestitali k srečni rešitvi iz nevarnosti, v kateri se je nahajal zaradi atentata na svoje življenje.

Naša zunanja politika

Ekspoze predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića — Dobri odnošaji z vsemi državami

Beograd, 6. marca. p. Za današnje sejo narodne skupščine je vladalo v vseh krogih veliko zanimanje, ker je bil napovedan obširen ekspoze predsednika vlade o splošnih smernicah naše zunanje politike. Seji so prisostvovali tudi številni diplomati.

Dopoldanska sejo je otvoril predsednik g. Čirić ob 10.50. Po odobritvi zapisnika je predsednik sporočil, da je finančni minister predložil večje število amandmanov finančnega značaja, ki se nanašajo v glavnem na razne virmane. Sledilo je čitanje nekaterih interpelacij, nakar je narodna skupščina prešla na dnevni red. Prvi je dobil besedo predsednik vlade dr. Stojadinović, ki je podal ekspoze o zunanji politiki.

Uvodoma je predsednik vlade znova zadržal, da je novi proračun napram prejšnjemu za 500 milijonov manjši in da prinaša znižanje bremen neposrednih davkov, Čeprav so torej dohodki znani, je vlada z emisijo blagajniških bonov našla sredstva za velika javna dela. Na stotine kilometrov novih železniskih prog je v delu, stotine in stotine novih modernih cest se gradijo, tišeti in tisoči siromašnih delavcev bodo našli zaslužka. Ukrepom o javnih delih bodo sledili tudi drugi. Na prvem mestu definitivna ureditev kmečkih dotgov, otvoritev zaprtih bank in kreditnih združenj. Upam, da bomo rešili ta vprašanja, ne da bi pri tem omajali vrednost dinarja ali posegli v hranilne vloge. (Dolgotrajno odobravanje.)

Na naslov opozicije

Predsednik vlade polemizira nato z izjavo Neodvisnega kluba, ki jo je pred početkom proračunske debate podal posl. dr. Vasa Jovanović. Neodvisni klub trdi, da je proračun za eno milijardo v priranjilju. Če je temu res tako, tedaj je bila dolžnost finančnega odbora, kjer ima opozicija večino, da povzroči dohodke, ali zniža izdatke. Izgovor, da ni bilo dano dovolj časa, ne drži. V treh dneh je črtal samo 12 milijonov. Prihraniti bi imel 10 odst. pa ni prihranil niti pol odstotka. Iz tega vidimo, kaj bi bil dosegel, da je delal do konca.

Predsednik vlade zavrača ugovor opozicije, da po ustavi in poslovniku narodne skupščine ni dovoljen skrajšan postopek za proračunsko razpravo. V poslovniku odrejeni dvomesečni rok za proračunsko razpravo v plenumu narodne skupščine je maksimalni rok. Odredita poslovnik, da se za zakonski predlog lahko zahteva nujni postopek velja brez dvoma tudi za proračun, ki je formalno zakonski predlog, kakor vsak drugi. Kar se tiče očitka, da je vlada pripeljala v narodno skupščino oborožene agente, ga je zavrnil za predsednik

skupščine z ugotovitvijo, da je bil dotični uradni organ narodne skupščine, ki je opravljal od predsednika nra naloženo dolžnost.

Predsednik vlade obsečuje, da nekateri poslanci ne sodelujejo v proračunski razpravi, toda odklanja vsako odgovornost za njihov odhod. Odklanja tudi očitke, da bi vlada ovirala delo skupščine. Ona je v januarju vložila več zakonskih predlogov in konvencij, toda majhen del skupščine je mesto dela pričel z žaljivimi napadi, s zmedo in peklenskim ropotom. Zato je zakonodajni stroj prenehal delovati. Dokler ni prišel državni proračun na dnevni red, se je moglo potpeti. Ko pa se je videlo, da prinaša vsak nadaljnji dan neprecenljivo škodo državi in ljudstvu, je morala vlada s predsednikom narodne skupščine napraviti red in zagotoviti znano zakonitost. Gospodi iz opozicije sprito naše odločnosti ni preostalo drugega, nego da se s svojimi poleni, palicami in raglami odstrani iz skupščine. Mi smo pokazali, da naša toleranca ni znamenje slabosti. Kr. vlada zna nastopiti, kadar gre za državne interese, naglo, odločno in z avtoriteto. Lahko pove mo gospodom iz opozicije, da bomo enako odločnost pri izvajanju zakonov pokazali tudi pri drugih prilikah v vseh krajih naše države. Kr. vlada bo storila vse, da uveljavi spoštovanje zakonov in da postane zakon najvišja volja v državi.

Zunanja politika po smernicah kralja Aleksandra

Nato je predsednik vlade prišel na zunanjo politiko in med drugim izjavil: V vprašanjih zunanje politike je skušala vlada predvsem ohraniti kontinuiteto in ravnati se po glavnih smernicah, ki sta jih začrtala veliki kralj mučenik Aleksander I. (Vai ministri in poslanci vstanejo in vzklíkajo: Slava mu!) in zdravi razum našega naroda. Viteški kralj Zedimitelj je zaoral za svojega življenja neizbrisane brazde in ostvaril vodilne misli trajne vrednosti. zdravi razum našega ljudstva pa je znal vedno razumeti tuje interese. kakor je znal obenem braniti lastne. Naš narod je znal stati v pravih trenutkih na pravi strani, na kateri sta pravica in mednarodno pravo in s tem tudi končna zmagala.

V vprašanjih, v problemih in nalogah, ki jih je sedanja težka in nenavadna doba dvignila na površino mednarodnega življenja, naša zunanja politika stila na

pečna ne glede ciljev, ne glede metod. To kažejo rezultati. Bodočnost bo to, kakor upam, še bolj potrdila. Načelnost, dolednost in zvestoba v prevzetih obveznostih so bila osnovna načela naše zunanje politike. V dobi, prepolni viharja in nepričakovanih preobratov, je skušala vlada najti sredino, najkoristnejšo pot med peširanim dinamizmom in škodljivo pasivnostjo. Predsednik vlade izreka svojo globoko zahvalo Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu (ministri in poslanci vstanejo in kličo: Živel knez namestnik!), ki bolje kakor vsak drug pozna delo in prizadevanje svojega blagopokojnega bratrance, in ki je zaradi tega mogel zastopati našo državo pri nedavnih važnih pogajanjih v Parizu in Londonu z najvišjo avtoriteto in uspehom, ki je popolnoma v skladu z njegovim visokim imenom in njegovimi stvarnimi vrlinami. (Dolgotrajno odobravanje in vsklikanje.)

Odnosaji z velesilami

Kr. vlada je nadaljevala politiko čim pristnejšega prijateljstva in sodelovanja z velikimi državami zapadne in srednje Evrope in sklenila za tem, da doseže v njimi v vseh temeljnih vprašanjih iskren in ležalen sporazum.

Vasčičeas prijateljstvo s Francijo nam omogoča vedno pri svoi. Srebeli bomo, da ga po možnosti še poglobimo in okrepimo.

Z Veliko Britanijo smo dosegli kar najtesnejše sodelovanje. S sosednjo kraljevino Italijo smo se obojestransko trudili, da izbrisemo nesporazume iz preteklosti in da utemeljimo razmerje trajnega prijateljstva za bodočnost.

Teane zveze gospodarskega značaja, ki že obstoje med nemškim rajhom in našo državo, zahtevajo, da v mejah možnosti te vzajemne odnose še izpopolnimo in razširimo.

Mała antanta

Prisrčni odnosaji z Rumunijo in Češkoslovaško bodo brez dvoma ostali v okviru čvrste in neomajne skupnosti interesov in čustev, ki jih predstavlja Mała antanta.

Mała antanta predstavlja zgodovinski korak k napredku tega dela Evrope. Na tej poti so naše tri države nerazdružljive, ker so vezane s skupnostjo vitalnih interesov in enakostjo osnovnih naziranj. Nedavni obisk predsednika češkoslovaške vlade in zunanjega ministra dr. Milana Hodše nam je bil prijetna prilika, da to skupnost manifestiramo na viden in srečen način. Svobodno lahko sporočimo tudi prijateljem Mała antante in tistim, ki to mislo: Mała antanta bo nadaljevala svojo smer in ne bo prenehala biti najzanesljivejšee poročstvo miru in branik, ob katerem se bodo razbile vse iluzije tistih, ki se še niso sprizgajili s povojnim stanjem v tem delu Evrope. V popolni solidarnosti in kot nerazdružljiva celota si bo prizadevala tudi nadalje za ureditev razmer v Podonavju. Vsako stvarno možnost dobro mišljenega in plodovitega sodelovanja tudi z drugimi sosedami bomo vedno kar najpopolneje pozdravili in iskreno sprejeli.

Balkanska zveza

Sistem Mała antante ima svojo sredno dopolnitev v Balkanski zvezi. Po njeni zaslugi je danes v tem delu sveta popoln mir. Balkan ni več sod smodnica. Balkanski pakt je osnova naše balkanske politike.

Iskreno sodelovanje držav Balkanske zveze se ne manifestira samo pri političnih temevč tudi gospodarskih vprašanjih. Poučuje se skupni železniški pravnik, ki so ga države Mała antante že sprejele. Od 1. januarja t. l. je stopila v veljavo nova medsebojna znižana poštna tarifa. Pakt Balkanske zveze bo uspešno odigral svojo zgodovinsko vlogo v življenju balkanskih narodov. (Viharno odobravanje.)

Zbliževanje z Bolgarijo

Zunaj Balkanske zveze stojita še dve sosednji nam državi, Bolgarija in Albanija. Naše razmerje je tudi z njima dobro in trajno si prizadevamo, da ga še skboljšamo. Samo po tej poti se more uresničiti tisti ideal, ki mora biti skupen vsem balkanskim državam: Balkan balkanskim narodom! (Viharno in dolgotrajno odobravanje in ploskanje.) Politika zbližanja in sodelovanja s kraljevino Bolgarijo, ki sta jo začela kralj Aleksandar in kralj Boris se nadaljuje. Jugoslovensko-bolgarska meja se postopno odpira prometu. Sklenjena je trgovinska pogodba. Zbližanje z Bolgarijo najbolj služi idejam in koristim Balkanske zveze in konsolidaciji razmer na Balkanu. (Viharno odobravanje.)

Kar se tiče Albanije upamo, da bo dobra volja Jugoslavije naletela na drugi strani na prav tako iskreno privrženost do politike, ki jo narekuje realizem balkanske solidarnosti.

Proti restavraciji

Habsburžanov

Z našim severnim sosedom je naše razmerje ostalo neupremenjeno. Nikoli nismo mogli razumeti se odobravati legitimistič-

na propagande v Avstriji. Stališče Jugoslavije v vprašanju restavracije Habsburgov je dovolj znano. Ta restavracija bi neizogibno pripeljala do zapletljivega in bi brez dvoma imela usodne posledice za mir v Evropi. Zato je naša dolžnost, da miš kot resnični prijatelji miru v splošnem interesu glede tega vprašanja ponovimo v drugo in v tretje svoj odločen »Ne!« (Viharno odobravanje.) Vlada si želi dejanskega in lojalnega sodelovanja z avstrijsko republiko. Ne smemo zanemariti in ne bomo zanemarili priložnosti za okrepitve zlasti gospodarskih in kulturnih zvez z Avstrijo. Toda mi zato tudi upravičeno pričakujemo, da se bodo tudi v tej sosednji državi ogibali vsega, kar bi naša stremiljenja oviralo in škodilo približevanju.

Za gospodarsko konsolidacijo Podonavja smo takisto naklonjeni sodelovanju z drugo našo severno sosedo, s kraljevino Madžarsko, in želimo, da bi na tej strani izginili razlogi medsebojnega nezaujanja in nesporazumov.

Naše razmerje z vsemi drugimi državami je dobro in normalno.

V Društvu narodov smo zmerom zastopali stališče spoštovanja te velike ustanove miru.

Sankcije

Kar se tiče sankcij, je vlada storila vse za zaščito interesov našega narodnega gospodarstva. Od nas stavljenih nalož, da je treba nadomestiti prizadejano škodo so priznale skoraj vse države.

Na osnovi tega priznanja je sklenjen z Anglijo zelo koristen trgovinski aranžman, z drugimi državami pa se pogajanja še vodijo. Na žalost kompenzacije, ki smo jih dosegli, niti približno ne nadomestijo one velike škode, ki jo trpi zaradi izvajanja sankcij vse naše gospodarstvo. Toda ta vprašanja se ne morejo urediti zgolj s trgovinskimi ukrepi.

O naši notranji politiki

Ekspozice notranjega ministra dr. Antona Korošca

Beograd, 6. marca. p. Ob 18.40 je Narodna skupščina nadaljevala proračunsko razpravo. Na dnevnem redu je bil proračun notranjega ministristva. Minister dr. Korošec je podal uvodoma obširen ekspozice, v katerem je med drugim izjavil:

Notranji minister dr. Korošec je v svojem uvodnem komuniciju med drugim izjavil:

Proračun izdatkov notranjega ministristva je predložen v znesku 517 milijonov in je za 29 milijonov nižji od sedanega proračuna ter za polnih 150 milijonov nižji od proračuna za l. 1930-31. Z ozirom na sedanji gospodarski položaj v državi je bila v predlogu izvedena najprej štednja ter so krediti, ki jih postavljamo na razpolago notranji upravi, policiji in orožništvu, le tolikšni, da predstavljajo samo ono, kar je najnujnejše za pravilno funkcioniranje teh ustanov.

Brez orožništva ima resor notranjega ministristva 8.178 uslužbenih mest; novi proračunski načrt jih določa 8.428, to je za 250 več. To povečanje števila osebja je potrebno potrebno in se bo z njim pred vsem povečalo policijsko osebje. To se je moralo zgoditi na sklopu ministrskega sveta že v tekoči proračunski dobi, da so se policijski uslužbenci lahko vsi malo razbremenili.

Za orožništvo so predvideni proračunski krediti za osebo po stenju z dne 1. julija 1935 To so krediti za 450 orožniških oficirjev 32 vojaških uradnikov in 17.400 orožnikov v znesku 571 milijonov. Materialni izdatki orožništva so znani in znašajo 46 milijonov.

Upravna razdelitev države

Množica in raznoterost poslov in nalog, ki spadajo v delokrog resora notranje uprave, zahtevata tudi odgovarjajoče število ustanov in organov za njihovo izvrševanje in izvajanje. Tako deluje poleg ministristva kot vrhovnega urada za notranjo upravo v okviru te uprave devet bankih uprav, 343 sreskih načelstev, 25 sreskih izpostav, uprava mesta Beograda, 10 uprav policije, 32 predstožništev mestne policije in 22 policijskih komisariatov. Dalje je bilo na koncu leta 1935 3783 občin, med katerimi je bilo 72 mestnih občin, ki vrše poleg samoupravnih nalog v prenesenem delokrogu znaten del poslov splošne uprave. Število mestnih občin je padlo za 2, ker sta na podlagi čl. 50 zakona o mestnih občinah Hvar in Stari grad na Hvaru izvezta iz zakona o mestnih občinah in sta prišla pod režim zakona o občinah.

Napoved velja tu omeniti izvršilne organe uprave občin, orožništvo z njegovimi mnogostevilnimi enotami, in izvršne policijske namestnice, pridružene v službovanje državnim krajevnim političnim oblastvom.

Naseljenih krajev je bilo na koncu leta 1935 v naši kraljevini 43.975.

Uradništvo notranje uprave

Ker so posli notranjega resora tako množični in kočljivi, je ministristvo posvetilo veliko pozornost izbiri uradništva in nameščenstva ter nadzorstvu nad njihovim delom. Zato se je obnova uradniškega kadra vršila z diplomiranimi pravniki v težnji, da se ugled stroke zviša in uradniški kader usposobi za čim boljše izvrševanje upravnih nalog, ki jih je sodobna država poklicana vršiti. Delo v tej smeri se začel že v dejstvu, da jih je med 343 sreskih načelnikov, kolikor jih je na področju vse države, že 275 diplomiranih pravnikov, torej takšnih, ki razpolagajo s popolno kvalifikacijo, ki jo zakon za ta mesta zahteva.

Imenovanje novega uradništva v lanskem letu se je vršilo v toliko, kolikor je bilo proračunskih možnosti.

Napovedana sprememba občinskih zakonov

Ko je govoril o nadzorstvu nad samoupravami, je g. minister med drugim omenil, da so že izdelani načrti zakonov o izpremembah in izpopolnitvah zakona o občinah, kakor tudi zakona o mestnih občinah. Prvi načrt vsebuje v glavnem spremembo sedanje volilnega sistema. Mesto javnega glasovanja je predvideno tajno in določena je tudi volilna tehnika, ki je

Za našo državo je bila vselej svetinja beseda, ki smo jo dali, in naš podpis je bil vselej za nas na prvem mestu. To je naša država pokazala tudi tokrat v Zenevi.

Vprašanje vzajemne pomoči

V duhu mednarodni DN in zvestega izpolnjevanja mednarodnih pogodb je vlada postopala tudi glede na vprašanje o vzajemni pomoči. Anglija, ki je posebej prizadevala, se je obrnila na nekatere države z vprašanjem, ali bi izpolnjevale to obveznost, če bi nastala potreba tudi glede na sedanji primer. Anglija je to vprašala nas, Francijo, Turčijo, Grčijo in Rumunijo. Vsi smo odgovorili pritrdilno. Na naše slično vprašanje, ki je bilo poslano britanski vladi, smo dobili odgovor, ki je bil popolnoma istoveten našemu.

Jugoslavija želi iskreno, da bi se abesinsko-italijanski spor mirno uredil.

Zunanja politika kraljevine Jugoslavije ostane ista kakor doslej v vseh osnovnih potezih in glavnih načelih, ki so njena osnova. Zvestoba ideji evropskega mira, zvestoba paktu Društva narodov, naša politika napram Franciji in odločna udanost Mali antanti ter Balkanskemu sporazumu ostanejo še nadalje imperativ naše zunanje politike. Vlada bo storila vse, da se očuvajo pridobitve naših prednikov in da se naši kraljevini v mednarodni zajednici zagotovi ono mesto, ki ji po pravu in po obtem priznanju pripada. (Burno in dolgotrajno odobravanje.)

Proračun zunanjega ministristva odobren

V debati so govorili o zunanji politiki v imenu seljaškega kluba Luka Kostrenčič, v imenu JRZ pa dr. Žarko Tomašević in Miloje Pokić. Po njihovih govorih je bil ob 13.30 proračun zunanjega ministristva z aklamacijo odobren, nakar je predsednik sejo prekinil in napovedal nadaljevanje za popoldne ob 5.

O naši notranji politiki

Ekspozice notranjega ministra dr. Antona Korošca

Beograd, 6. marca. p. Ob 18.40 je Narodna skupščina nadaljevala proračunsko razpravo. Na dnevnem redu je bil proračun notranjega ministristva. Minister dr. Korošec je podal uvodoma obširen ekspozice, v katerem je med drugim izjavil:

Notranji minister dr. Korošec je v svojem uvodnem komuniciju med drugim izjavil:

Proračun izdatkov notranjega ministristva je predložen v znesku 517 milijonov in je za 29 milijonov nižji od sedanega proračuna ter za polnih 150 milijonov nižji od proračuna za l. 1930-31. Z ozirom na sedanji gospodarski položaj v državi je bila v predlogu izvedena najprej štednja ter so krediti, ki jih postavljamo na razpolago notranji upravi, policiji in orožništvu, le tolikšni, da predstavljajo samo ono, kar je najnujnejše za pravilno funkcioniranje teh ustanov.

Brez orožništva ima resor notranjega ministristva 8.178 uslužbenih mest; novi proračunski načrt jih določa 8.428, to je za 250 več. To povečanje števila osebja je potrebno potrebno in se bo z njim pred vsem povečalo policijsko osebje. To se je moralo zgoditi na sklopu ministrskega sveta že v tekoči proračunski dobi, da so se policijski uslužbenci lahko vsi malo razbremenili.

Za orožništvo so predvideni proračunski krediti za osebo po stenju z dne 1. julija 1935 To so krediti za 450 orožniških oficirjev 32 vojaških uradnikov in 17.400 orožnikov v znesku 571 milijonov. Materialni izdatki orožništva so znani in znašajo 46 milijonov.

Politični zakoni

V drugem delu svojega ekspozice je notranji minister orisal delovni program za bodoče proračunsko leto. Med drugim je dejal: Vsi zakonski načrti, ki se sestavljajo, se vam zde politično važni, eni v tem, drugi v drugem pravcu. Ta želi nov volilni zakon, drugi zopet zakon o samoupravah, tretji hoče več fiskovne svobode, četrti hoče nov zakon o strankah itd. Na vse te želje lahko rečem: Vse bo prišlo pravočasno, ne more pa se fiksirati določen datum.

Če tudi še nismo predložili načrtov novih političnih zakonov, pa smemo vendar biti toliko skromni, da zahtevamo za sebe priznanje, da je v mnogih pogledih vendar mnogo boljše nego je bilo ob koncu meseca aprila lanskega leta. Zborevanja, konferenice, sestanki, dogovori, vse se lahko vrši svobodno, le da so izpolnjeni vsi zakonski pogoji, katerih ni niti odzno, niti težko izpolniti. Zvijenje in delo kulturnih gospodarskih in socialnih društev in organizacij se svobodno razvija in je v najbujnejšem razmahu. Vsi pokreti, ki se hočejo po zakoniti poti pretvoriti v politične stranke, imajo svobodno pot in se jim ne dela in ne bo delalo nobenih ovir, še izpolnijo predpisane zakonske pogoje. Za izdajo širokogrudnih političnih zakonov ni potrebna ugodna atmosfera samo v parlamentu, marveč tudi v narodu in vsakdo mora priznati, da so zakoni temelj svobodni čim bolj demokratičen in discipliniran je narod v vzdrževanju reda in miru ter v trezni presoji vseh javnih vprašanj. Baš zaradi tega, da pridemo do kakih prikl, si vlada prizadeva, da v vseh kraljih pomiri politične, verske in socialne strasti ter vrne v narod strpnost, pomirljivost in medsebojno ljubezen. Za tako delo je treba mnogo potrpljenja in močnih živcev, a trditvi smem, da te lastnosti sedanji vladi ne manjkajo.

Na napačni poti so vsi oni, ki mislijo, da lahko kdaj zavlada nad našim narodom in se mu vsili kak pofizem brez narodnih pravic ali protidemokratski komunizem ali kak anarhizem brez oblasti, brez zakona in brez reda. Niti prvo, niti drugo, niti tretje ni mogoče. Za nami lahko pride še bolj svobodnoma, še bolj demokratična vlada nego smo mi, če bi discipliniran narod to hotel. Ne more pa priti niti pofizem, niti komunizem.

O Hrvatih

Samo dve do tri besede še o Hrvatih. Mi hočemo z vsemi Hrvati najtesnejšo zajedniško simbiozo, skupno življenje zdrave rodinske zadrage. Mnogi Hrvati stoji še na strani, a naša naloga je, da si pridobimo njihovo zaupanje in njihovo ljubezen. Najboljša pot do tega je popolna ravnopravnost. V tem pravcu ne bomo oklevali. Čim manj se o takih težkih vprašanjih govori, a tem več dela, tem bolje je za stvar.

40 delavcev zasutih

Atene, 6. marca. g. Pri utrjevalnih delih, ki jih Italijani v vsej naglici izvršujejo na otokih Dodekanesa, se je dogodila na otoku Leros strahovita nesreča, ki je zahtevala 40 smrtnih žrtev. Pri gradnji kazemata in ostalih utrdob so najhujše delali prebitro, zaradi česar so se premalo varovali in niso imeli dovolj previdnosti pri delu. Dostojni niso niti enega mogli rešiti živga. Vsa trupla imajo strahovite poškodbe.

Nagrade za novoporočence v Italiji

Rim, 6. marca. AA. Agencija Stefani poroča: V proračun za leto 1936 so postavili kredit 42 milijonov lir za nagrade za tiste, ki sklenejo zakon in za družine z velikim številom otrok.

Skidicanje rajstaga

Berlin, 6. marca. o. Popoldne so se razširile vesti, da bo Hitler za prihodnji teden ekical nemški državni zbor. Na seji bo Hitler podal izjavo o važnih zunanjih političnih vprašanjih.

Libanom zahteva sprejem v DN

Paris, 6. marca. AA. Iz Bejruta poroča: da je šest poslancev izročilo vrhovnemu komisarju Martelu spomenico, v kateri zahtevajo obnovitev ustave z vsemi njenimi prilastki, sklenitev francosko-libanonske pogodbe in sprejem Litanona v DN.

Stavka tekstilnih delavcev v Lodžu

Lodž, 6. marca. AA. Stavka tekstilnih delavcev se je razširila na 28.000 delavcev. Sodijo, da je v tej industrijski stroki v Lodžu in okolici zaposlenih približno 80.000 delavcev. Mislijo, da se bo splošna stavka pričela jutri.

Borba proti komunizmu

Na koncu še nekaj o komunizmu. Vsakdo bo priznal, da se je treba boriti proti tej nevarnosti. Pogrešno bi bilo, ako bi kdo mislil, da se ta nasprotnik lahko zatre samo s policijo, z zaporji in obsodbami. Policijska sablja in sodni zaporji so samo trenutni kratkoročni ukrepi. Potrebno je postaviti idejo proti ideji. V službi te velike borbe za idejo se morajo postaviti cerkev in šola, politične stranke, kulturna in socialna društva in gospodarske organizacije z vsem našim novinarstvom. Dvigniti se mora val za valom, da zajame vse narod, Vsako oklevanje, vsaka popustljivost ali pasivnost bi povzročile narodu veliko škodo. Vsi ki ljubijo svobodo in demokracijo, so pozvani, da se bore proti veliki nevarnosti komunizma. Notranje ministristvo bo tudi nadalje kakor doslej brez strahu in oklevanja vodilo odločno borbo za vse ideale naše jugoslovenske domovine.

Proračun notranjega ministristva sprejet

Po ekspoziciji notranjega ministra dr. Korošca je predsednik skupščine g. Čirić prečital dopis uprave grada Beograda v katerem obvešča Narodno skupščino, da je bil narodni poslanec Damjan Arnatović aretiran neposredno pri izvršitvi zločina. Zaradi nadaljnjega sodnega postopka je potrebno, da Narodna skupščina sklepa o njegovi izločitvi sodišču. Na poziv predsednika skupščine se bo jutri sestal imuni, tetni odbor, da sprejme primerne sklepe.

V debati sta nato govorila narodna poslanca Milovan Grba in Života Milanović, nakar je bil proračun notranjega ministristva odobren.

Ob 21.15 je predsednik Čirić predlagal, da se današnja seja zaključi in proračun, ska razprava jutri nadaljuje. Njegov predlog je bil sprejet.

Važna seja italijanske vlade

Rim, 6. marca. o. V soboto ob 10. dopoldne to imela italijanska vlada sejo, na kateri bo padla odločitev o odgovoru na poziv zeneveškega odbora trinajstih. Pričakujejo, da bo Mussolini podal na seji daljši ekspozice in ob enem besedilo odgovora Društvu narodov. O vsebini odgovora so v vladnih krogih povsem rezervirani in trdijo, da je odločitev izključno v Mussolinijevih rokah in da bo postala znana jutri popoldne.

Kaj zahteva Nemčija za povratek v DN

London, 6. marca. b. Listi poročajo iz Berlina da namerava kancelar Hitler v kratkem podati izjavo v kateri bo kot pogoj za povratek Nemčije v Društvo narodov zahteval ukinitev demilitarizirane cone v Porenju priznanje kolonialnih zahtev Nemčije in gotove izpremembe v statutih Društva narodov.

Volitve v Franciji

Paris, 6. marca. Zakonodajno delo sedanje parlamenta se bo končalo prihodnji teden. Seja vlade bo jutri odredila datum novih parlamentarnih volitev. Volitve se bodo vršile 26. aprila in 3. maja.

Velikopotezna elektrifikacija v Ameriki

Washington, 6. marca. AA. Reuter poroča: Senat je sprejel zakonski predlog, ki predvideva elektrifikacijo vseh poljedelskih pokrajin v USA. Ta zakonski predlog oblašča vlade posameznih 50 držav, da lah ko za to elektrifikacijo razpišejo notranja posojila, v višini do 50 milijonov dolarjev letno, in sicer v prvih devet letih po 50 milijonov, v nadaljnjih osmih letih pa po 40 milijonov dolarjev.

40 delavcev zasutih

Atene, 6. marca. g. Pri utrjevalnih delih, ki jih Italijani v vsej naglici izvršujejo na otokih Dodekanesa, se je dogodila na otoku Leros strahovita nesreča, ki je zahtevala 40 smrtnih žrtev. Pri gradnji kazemata in ostalih utrdob so najhujše delali prebitro, zaradi česar so se premalo varovali in niso imeli dovolj previdnosti pri delu. Dostojni niso niti enega mogli rešiti živga. Vsa trupla imajo strahovite poškodbe.

Nagrade za novoporočence v Italiji

Rim, 6. marca. AA. Agencija Stefani poroča: V proračun za leto 1936 so postavili kredit 42 milijonov lir za nagrade za tiste, ki sklenejo zakon in za družine z velikim številom otrok.

Skidicanje rajstaga

Berlin, 6. marca. o. Popoldne so se razširile vesti, da bo Hitler za prihodnji teden ekical nemški državni zbor. Na seji bo Hitler podal izjavo o važnih zunanjih političnih vprašanjih.

Libanom zahteva sprejem v DN

Paris, 6. marca. AA. Iz Bejruta poroča: da je šest poslancev izročilo vrhovnemu komisarju Martelu spomenico, v kateri zahtevajo obnovitev ustave z vsemi njenimi prilastki, sklenitev francosko-libanonske pogodbe in sprejem Litanona v DN.

Stavka tekstilnih delavcev v Lodžu

Lodž, 6. marca. AA. Stavka tekstilnih delavcev se je razširila na 28.000 delavcev. Sodijo, da je v tej industrijski stroki v Lodžu in okolici zaposlenih približno 80.000 delavcev. Mislijo, da se bo splošna stavka pričela jutri.

Tudi Hirota ni uspel

Tokio, 6. marca. o. Mislje mikačovega mandatarja Hirota se je izjalovila. Hirota

Klic po diktaturi v Grčiji

Kraj odklonil zahtevo vojaške lige po uvedbi vojaške diktature — Aretacija vodilnih članov lige

Atene, 6. marca. o. Politični položaj v Grčiji postaja zopet od dne do dne bolj napet. Kralj Jurij se sicer silno trudi, da bi se posrečila sestava parlamentarne vlade, vendar so bili zaradi velikih rasprotstev med obema glavnima parlamentarnima strankama — venizelisti in populisti — vsi njegovi dosedanja napori zaman. Notranjo krizo je močno poslabšal sedaj še nastop vojaške lige, ki zahteva uredbo vojaške diktature, da se prepreči povratek venizelistov na oblast.

Vojni minister general Papagos je imel večeraj z voditelji vojaške lige posvetovanje a položajni nakar je takoj odšel h kralju in mu sporočil željo vojaške lige po imenovanju vojaške diktature. Ker je kralj, ki se hoče strogo ravnati po ustavi, odklonil to zahtevo, je Papagos podal ostavko. Kralj je ostavko sprejel, nakar je bil imenovan za novega ministra vodja svobo. domiselne stranke, general Metaxas. General Papagos je zopet prevzel svojo prejšnjo funkcijo generalnega vojaškega in. spektorja in je bil obenem poslan na 15 dnevni bivši državni podtajnik v vojnem ministristvu, general Platis pa na enoletni dopust. Da prepreči morebitni državni udar, je bilo na ukaz vlade 15 članov vo.

Negušev odgovor Ženevi

Abesinija pristaja na mirovna pogajanja v okviru pakta Društva narodov

Adis Abeba, 6. marca. d. Cesar Halle Selasi je odposlal na zenevsko mirovno pobudo naslednji odgovor:

Brzjavko, ki ste jo poslali v imenu odbora trinajstih mojemu zunanemu ministristvu, sprejemajo na znanje. Vsi člani Društva narodov vedo, da smo že pred izbruhom vojne storili vse, kar je bilo mogoče, da bi ohranili mir s pravičnim zadržanjem, primerno duhu Društva narodov. Italija nadaljuje svoje napade s kršitvijo svojih mednarodnih obveznosti in kljub doslej izvedenim ukrepom. Strinjamo se s pričetkom pogajanj pri upoštevanju določb pakta Društva narodov ter sprejemamo na znanje, da je predloge sklenil odbor trinajstih in da se imajo pogajanja vršiti v duhu in v okviru Društva narodov. Naš podroben odgovor boste prejeli po posredovanju našega zastopnika v Parizu.

Nobenih teritorialnih koncesij

Paris, 6. marca. d. Abesinski poslanik Mariam je izjavil zastopniku Reuterjevega urada:

Morete biti zagotovljeni, da abesinski cesar, če se bodo pričela pogajanja o zaključitvi vojne, ne bo pristal na nobene teritorialne koncesije. Postopanje Italijanov ne izpreminja položaja, ker nikakor še nismo premagani. In čeprav bi bili abesinski vojskovodje premagani, Italijani ne bodo prišli v Adis Abebo. Med njo in Italijani se nahajajo gorate naravne utrdbe in vse prebivalstvo je odločeno, da se upre osvajačlu. Nisem pesimist. Če se bodo pogajanja ponesrečila, nam ostane še upanje v Zenevo in petrolejski embargo. Ne morem verjeti, da bi bil Mussolini tako malo razsoden in da bi se nadalje razvnel italijanski patriotizem k odporu proti Evropi, če bo čutil, da so narodi v Zenevi dejansko odločeni nadaljevati politiko pakta Društva narodov.

Ženevski vihar je zelo resen

Paris, 6. marca. AA. Današnji »Excelsior« objavlja razgovor enega svojih uradnikov z italijanskim ministreskim predsednikom Mussolinijem. Mussolini je med drugim izjavil, da je vihar, ki piha na že-

Japonska zagotavlja Rusiji svojo miroljubnost

Sporočilo japonskega poslanika v Moskvi komisarju za zunanje zadeve Litvinovu

Moskva, 6. marca. d. V sredo se je zglasil japonski poslanik Ota pri komisarju za zunanje zadeve Litvinovu ter mu po naročilu svoje vlade zagotovil, da se tičejo zadnji dogodki v Tokiju zgolj japonskih notranjih zadev in da na noben način ne bodo imeli vpliva na zunanjo politiko japonske vlade in zlasti ne na odnose do Sovjetske unije. Japonska vlada stremi slej ko prej po nagli prijateljski ureditvi spornih vprašanj med obema državama ter želi predvsem zaključitev novega rbiškega dogovora za nadomestilo pogodbe, ki poteče letos.

Komisar za zunanje zadeve Litvinov je izrazil svoje zadovoljstvo nad temi izjavami ter je zagotovil, da stremi tudi sovjetska vlada po vzpostavitvi najboljših odnosov z Japonsko in da je pripravljena nadaljevati pogajanja o zaključitvi rbiškega dogovora in drugih zadevah. Za uspeh teh pogajanj je posebno važna čim hitrejša vzpostavitev reda na meji med Mandžurijo, Rusijo in Mongolijo. Litvinov je izrazil tudi upanje da bo med Japonsko in Sovjetsko unijo dogovorjena mešana komisija za preiskavo obmejnih incidentov bistveno olajšala položaj.

Tudi Hirota ni uspel

Tokio, 6. marca. o. Mislje mikačovega mandatarja Hirota se je izjalovila. Hirota

vojaške lige aretiranih, admiral Sakelarios pa je dobil nalog, da mora biti vojno brodove za vsak primer pripravljeno.

Novi vojni minister general Metaxas je sicer takoj po prevzemu svojega resora izjavil, da vlada v vseh garnizijah popoln red, vendar je položaj kljub temu zelo napet in niso izključena presenečenja.

Predsedniške volitve v parlamentu

Atene, 6. marca. AA. Danes popoldne se je sestala poslanska zbornica, da si izvoli predsednika. Seji je predsedoval član populistične stranke, prejšnji predsednik skupščine Balanos. Po formalnostih so bile volitve skupščinskega predsedstva, Glasovalo je 296 poslancev. Venizelistični kandidat Sofulis je dobil 142, protivenzelistični kandidat Rozitis 139 glasov, tretji kandidat pa 13 glasov. Po ustavi iz leta 1911 je bilo potrebno ponovno glasovanje, ker mora dobiti predsednik skupščine najmanj en glas več kot polovico skupšinskih glasov. Sofulis je v imenu venizelistov zahteval takojšnje drugo glasovanje, vodja ljudske stranke Tsaldaris pa je predlagal, naj se seja odloži do jutri, da se doseže sporazum. Ker je prišlo pri tej priliki v parlamentu do nemirov, je predsednik prekinil sejo. Ni še gotovo, ali bo že noč drugo glasovanje.

Negušev odgovor Ženevi

Abesinija pristaja na mirovna pogajanja v okviru pakta Društva narodov

Adis Abeba, 6. marca. d. Cesar Halle Selasi je odposlal na zenevsko mirovno pobudo naslednji odgovor:

Brzjavko, ki ste jo poslali v imenu odbora trinajstih mojemu zunanemu ministristvu, sprejemajo na znanje. Vsi člani Društva narodov vedo, da smo že pred izbruhom vojne storili vse, kar je bilo mogoče, da bi ohranili mir s pravičnim zadržanjem, primerno duhu Društva narodov. Italija nadaljuje svoje napade s kršitvijo svojih mednarodnih obveznosti in kljub doslej izvedenim ukrepom. Strinjamo se s pričetkom pogajanj pri upoštevanju določb pakta Društva narodov ter sprejemamo na znanje, da je predloge sklenil odbor trinajstih in da se imajo pogajanja vršiti v duhu in v okviru Društva narodov. Naš podroben odgovor boste prejeli po posredovanju našega zastopnika v Parizu.

Stiki med Rimom in Adis Abebo ?

London, 6. marca. AA. »Daily Mail« trdi, da je pred nekaj dnevi preko postodnika prišlo do zaupnega razgovora med Adis Abebo in Rimom in da je cesar Halle Selasi ob tej priliki sporočil, da je pripravljen za pogajanja, v katerih bi odstopil znaten del abesinskega ozemlja. Vendar z nobene strani ne potrjujejo te izredne vesti.

K napadu na bolnico angleškega Rdečega križa

London, 6. marca. b. Angleška vlada je danes prejela poročilo vodje angleške ambulance Rdečega križa, ki so jo predvčerajšnjim bombardirala italijanska letala. Poročilo pravi, da sicer nihče ni bil ubit, da pa je bilo okoli 50 oseb hudo ranjenih. Dalje je dobila angleška vlada poročilo, da je angleškega majorja Bourgoina, vodjo nekega abesinskega sanitetnega oddelka, ubil drobec bombe iz italijanskega letala, ko se je umikal z gore Amba Alagi. Angleška vlada bo naj

Naši kraji in ljudje

Zamenjava vojašnic, nova carinarnica, Vajenski dom in druge zadeve Maribora

Mestni svet bo o teh zadevah razpravljal v torek

Maribor, 6. marca.

I.

Na proračunski seji mestnega sveta mariborskega 10. t. m. se bo obravnavalo tudi važno vprašanje zamenjave vojašnic ter nakupa vojaških skladišč za carinarnico. Vprašanje se vleče že od prevrata sem in se zatruje, da se bosta zdaj ugodno rešili. Danes so carinska skladišča ob Einspielerjevi ulici v razpadanju. Carinski uslužbeni morajo opravljati ob deževnem vremenu svojo službo z odprtimi dežniki. Veliko pritožb je že bilo, ker se je blago pokvarilo, saj je streha že popolnoma propadla. Aktualno vprašanje nove mariborske carinarnice in carinskih skladišč pa je tesno združeno z vprašanjem o zamenjavi vojašnic. Pogajanja doslej niso uspela. Oboje pa bodo zdaj obravnavali na proračunski seji. Sele z zamenjavo vojašnic bo mogoče izvršiti načrt nove carinarnice in carinskih skladišč. Po zamenjavi bi namreč mestna občina lahko razparcelirala svet, kjer stojijo danes carinska in vojaška skladišča ob Einspielerjevi ulici. ga prodala in ustvarila tukaj popolnoma novo mestno četrt pod Meljskim hribom.

Načrti glede gradnje nove carinarnice in carinskih skladišč ob Einspielerjevi ulici so že povsem izdelani. Nova carinarnica s skladišči bi stala na mestu starega »Hudičevega mlina«. Poslopje carinarnice bo dvonadstropno. V pritličju in prvem nadstropju bi bili carinski odseki z izvoznim odsekom. V drugem nadstropju bodo stanovanj. Predvideva se v načrtu posebno skladišče za avtomobile in za občutljivo carinsko blago. Za prevoz blaga od železnice k skladiščem sta v načrtu predvidena dva železniška tira, razen tega pa praktično urejene rampe pod streho. Namenjene izdaji carinskega blaga. V smislu izjave carinskega načelnika pri finančnem ministrstvu bodo ti načrti izvedeni do konca tekočega leta.

II.

Drugo vprašanje, ki zanima predvsem mariborsko obrtništvo, pa se tiče Vajenskega doma. Tudi ta zadeva se vleče že nekaj let in je bil svojčas izvoljen v to svrhu poseben odbor in kuratorij. Na nedavnem običnem zboru mariborskega Slovenskega obrtnega društva se je s tem pečal obrtno združni nadzornik Ignacij Založnik, ki je dejal, da se vprašanje ureditve Vajenskega doma blizu uresničenju. Sedanji mestni svet je bil sklenil, da se bo grad odstopil pretežno za muzejske svrhe. S tem pa bi postali prosti sedanji muzejski prostori v Cankarjevi ulici, kjer so svojčas bili zapor mariborskega okrožnega sodišča. Omenjeno poslopje bi se po nastanitvi muzeja v grad preuredilo v Vajenski dom. S tem pa bi se tudi likvidirala kombinacija, da bi se za Vajenski dom uporabilo novo poslopje Delavskega azila v Gregorčičevi ulici, ki je v prvem in deloma tudi v drugem nadstropju prazno.

III.

Delavski azil očitno ni dal »Slovenec« miru, ker se je bil nekdo razpisal v omejenem listu v tem smislu, da bi se Delavski azil uporabil za nastanitev mestne oskrbnice. Ogorčenje pa je bilo tolikšno, da je »Slovenec« nekaj dni zatem umaknil svoj predlog. Jasno je, da naj se Delavski azil nameni svrhi, zaradi katere so ga zgradili. Mestna oskrbnica se je pred leti povečala z vselitvijo novih oskrbovancev v Strossmajerjevo ulico 26, kjer je bil nastanitev.

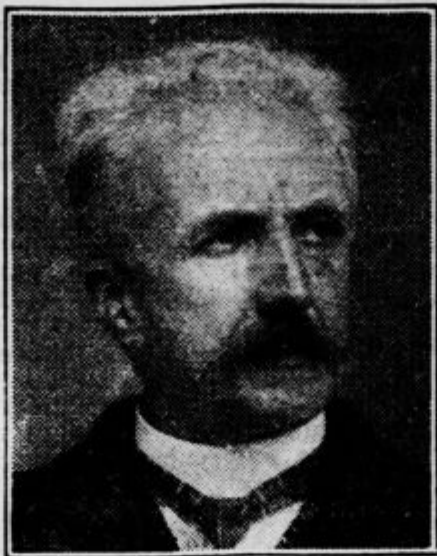
njen Dečji Dom, tako da je danes v njej nastanjenih 150 oskrbovancev. Prva bližnja programna točka mariborske rotovške politike je rešitev vprašanja, kje in kako najti sredstva, da se v magdalenskem mestnem okraju zgradi velika moderna stavba, ki bo služila namenom mestne oskrbnice in hiralnice, in ki bo temu svojemu namenu ustrezala za stoletja naprej. Vsaka druga rešitev bi bila polovičarska in brez koristi.

Ljudevit Stiasny †

Življenje upokojenega sreskega šolskega nadzornika G. Ljudevita Stiasnega, ki je 5. t. m., kakor je »Jutro« že poročalo, po kratki bolezni izdihnil v Slovenjgradu, je obrodilo lepe sadove na šolskem polju in sploh na kulturnem poprišču, posebej pa še v literaturi, turizmu in sportu.

Ljudevit Stiasny se je rodil v Kamniku, kjer je njegov oče, pristen Čeh, služboval pri financii in se poročil s Slovenko. Po maturi leta 1882, je služboval kratek čas v Bohinju, potem v Kamniku in Radovljici, od koder je prišel za šolskega upravitelja v Zagorje, kjer je postal šolski nadzornik za litjski in krški srez. V tej službi je ostal do svoje upokojitve leta 1924, ko se je naselil v Ljubljani. Kot šolski nadzornik je bil vedno strogo stvaren in objektivni, dobrohoten nasproti mlajšemu učitelstvu, ves čas pa tudi najodločnejši bорец za učiteljske stanovske pravice. Za ljudsko šolstvo je pisal skoro o vseh predmetih knjige in važne razprave in se vsa njegova pedagoška dela odlikujejo po veliki praktičnosti. Njegovi mnogoštevilni spisi so raztreseni po pedagoških revijah

ter po stanovskih in dnevnih listih. Naporno delo v poklicu pa ni nikdar kvarilo njegovih velikih vrlin vedrega družabnika, vnetega za umetnost, zlasti za petje in glasbo.

Od mladih let do visoke starosti je bil pokojni Stiasny vzor turistu in sportnika. Na Slovenskem ne bo planine, ki je ne bi bil že večkrat obiskal. S kolesom je prepotoval skoraj vso Evropo in še precej ozemlja preko njenih meja. Bil je v Rusiji do Urala in na Kavkazu, kjer je obiskal slovenske naseljenosti. Poznal je Kaspisko in Črno morje, Carigrad in še precejšnji del Orienta. Tudi Afriko je prepotoval do Sahare. Dalje časa se je mudil v evropskih severnih državah in bil je celo na Spitzbergu. Vsa svoja mnogoštevilna potovanja je lepo opisal v posebnih knjigah, revijah in listih. Vneto je gojil tudi zimski sport.

Vse svoje življenje je posvetil svojemu poklicu in ljubezni do prirode. Politično se ni udeleževal, bil pa je vedno dober rodoljub. Ostal je sramec, posvetil pa je vso skrb in dobrohotnost svojemu sorodstvu. S svojim delom in blagim značajem si je zaslužil časten spomin.

Poročevalci in mestna občina

Župan dr. Juro Adlešič pojasnjuje svoje ukrepe

Ljubljana, 6. marca

Na članek, v katerem smo predvčerajšnji pogledali zadržanje mestne uprave nasproti zastopnikom tiska, nam je danes dostavil g. župan dr. Adlešič uradno pojasnilo in priložil še tekst svoje okrožnice na vse mestne urade in podjetja, ki je dala povod našemu članku. Ko danes objavljamo ta uradni dopis, naj samo še pripomnimo, da se je g. župan dr. Adlešič tudi tokrat poslužil načina, ki so ga uveljavili že številni njegovi uradni popravki v dnevnem časopisu: da namreč zadeve, ki bi jih moralo predsedstvo mestne občine razjasniti magistratnim uradom, obravnava v dnevnem tisku in tako preko najširše javnosti daje navodila četom in referentom svojih uradov. Med tem ko so danes vsi ljubljanski dnevniki pričeli županovo pojasnilo, ki v nekem zmislu zanika nevedbo našega nedavnega članka, mestni uradi še niso dobili novih drugačnih navodil in še zmerom odklanjajo vsakršno informacijo našim poročevalcem.

A kar se tiče tiskovnega referenta, na katerega se županovo pojasnilo sklicuje od začetka do kraja, naj poudarimo pri tej priliki, da se je to mesto svoj čas ustanovilo na način, ki zahteva dobro organizirane poročevalske službe nikakor ne ustreza in je zato tudi vzbudilo odločne proteste od strani novinarske stanovske organizacije. Vsa prizadevanja, da bi tiskovni referat prevzel poklicni časnika, so ostala brez uspeha. Danes, po štirih letih njegovega obstoja, pa lahko opozorimo tudi na negativne posledice tega dejstva. Ves ta čas je mestni tiskovni referent morda komaj enkrat ali dvakrat povabil zastopnike ljubljanskih dnevnikov na razgovor o kakšni aktualni zadevi, sicer pa

niso poročevalci nikjer in v nčemer opazili njegove funkcije. V najnovejšem času pa gre praksa mestnega tiskovnega urada tako daleč, da se smatrajo ljubljanski dnevniki kot nekakšna konkurenca »Kroniki«, ki izhaja štirikrat na leto in se poleg zgodovine slovenskih mest ukvarja tudi s sodobnimi problemi mestne komunale politike. Tako je bila zastopniku našega lista nedavno odklonjena neka »informacija«, češ da bo o stvari pisala »Kronika«, pa bi izgubila svojo izvirno vrednost, če bi jo prej prinesel kak dnevnik. Ni nam treba še posebej poudarjati, da ni takšno stališče niti razumno niti upravičeno.

Županova okrožnica se glasi: Še vedno se dožaja, da se v novinah s strani mestnih uradov in uradnikov objavljajo članki brez moje odobritve. Zato ponovno opozarjam na določila pravilnika o uestenovitvi mesta tiskovnega referenta z dne 7. marca 1932, sprejetega na občinski seji dne 14. marca 1932, in naročam vsem, da se po tem vedno in povsod ravna. — Pojasnilo, ki ga pristavlja g. župan, pa navaja: Po čl. 2. tega pravilnika spadajo v področje tiskovnega referenta naslednje naloge: 1. zasledovati članke in novice, ki so objavljene v časopisih o zadevah občine, 2. pisati poročila in članke o teh zadevah in 3. pisмено in ustmeno informirati zastopnike tiska. Po čl. 3. tega pravilnika se izvršuje stik med tiskom in mestno upravo samo s posredovanjem tiskovnega referenta. Posamezni uradi se morajo v vseh zadevah, ki pridejo v časopisje, posluževati edinele tiskovnega referenta, kateremu se morajo predlagati vsa poročila za liste. Izjemo tvorijo le uradni razglasi, ki se oddajajo direktno. Posamezni oddelki morajo pošiljati tiskovnemu referentu vse zadeve, o katerih mislijo, da je potrebno, da pridejo v časopisje. Po čl. 4. tega pravilnika pa je za vsa pismena in ustmena pojasnila, ki jih daje tiskovni referent, potrebna odobritev od predsednika mestne občine, preden gredo v časopisje. Izvzete so samo one zadeve, ki so bile javno obravnavane. V spornih primerih se mora dobiti odobritev mestne občine.

Določbe tega pravilnika so ostale v veljavi ves čas do danes in s svojo okrožni-

co z dne 27. februarja 1936, sem podreje-mestne urade, podjetja in zavode le opozoril, da se po tem pravilniku ravna. To pa se je zgodilo glede na konkreten primer, ker je podrejeni mi uslužbenec objavil v listih članek brez moje vednosti in odobritve. Smisel tega pravilnika je bil in je še ta, da se ohrani enotnost, smotnost in objektivnost na presojanje občinskih zadev in občinskih problemov, kar pa se mora izvršiti le pod enotnim vodstvom. Pripominjam pa, da velja to le za stvari načelnega značaja in važnejše zadeve in pa za vsa poročila, ki jih objavljajo

mestni uradi, podjetja in zavodi iz lastne pobude. Samo po sebi pa je razumljivo, da tekoče manjše zadeve občnega značaja, ki spadajo v redno poslovanje katerega urada, podjetja ali zavoda ne spadajo pod določbe tega pravilnika, ker bi bilo poslovanje po pravilniku neuporabno in zamudno. Zato imajo tudi načelniki uradov, podjetij in zavodov pooblastilo, da smejo zastopniki tiska v takih zadevah po lastni presoji in uvidenosti dajati zaželeno informacijo in podatke bodisi sami, bodisi po njih delegirani uslužbeni njihove službenega področja.

Borba šahistov s tremi mojstri

Zanimiva simultanka Slovenske šahovske zveze

Ljubljana, 6. marca.

V kletni dvorani hotela Metropol je v četrtek zvečer priredila Slovenska šahovska zveza veliko simultanko vseh treh slovenskih mojstrov dr. Vidmarja, Pirca in Vidmarja ml. Prireditelj je v vsakem pogledu uspešna. Udeležilo se je 53 šahistov iz Ljubljane in bližnje okolice, seveda tudi ni manjkalo prijateljev kraljevske igre, ki so vzdržali do zadnjega, čeprav je bila simultanka končana, ko se je že začelo svitati.

Simultanka, ki se je pričela ob 20.30, j' otvoril vele mojster dr. Vidmar, z drugo potezo mu je sledil Pirc, s tretjo pa Vidmar ml. Tempo igre je bil neobičajno počasen in se je prireditelj zavlekl do 3. zjutraj. Mojstri so povsod otvorili z damskim kmetom. Ob 0.45 je bilo končanih šele 6 partij, vse zmagovito za mojstre. Prvi se je predal pol ure pred polnočjo dr. Hribar. Med žrtvami je bil tudi 14letni tretje-šolec Sešek iz Medvoda, najmlajši udeleženec simultanke, ki je pa igral tako dobro, da mu je čestital sam vele mojster dr. Vidmar. Mojstri so najprej zabeležili 8 zmag, katerim je ob 1.10 sledil prvi remis (Berič), kmalu za njim pa še drugi (Majcen). Ob 1.30 so morali mojstri prvič kapitulirati. Visokošolec, študent medicine Arnek Janko je z nevzdržno matovsko kombinacijo zmagal. Ob 2.15 je bilo stanje naslednje: mojstri so dosegli 20 zmag, 1 poraz in 3 remije (Hren L.). 20 minut zatem se je položaj že znatno izpremenil. Na nekaterih deskah so zašli mojstri v obupne pozicije, iz katerih ni bilo rešitve, a so zabeležili tudi nove zmage. Remis so dosegli še Muslovci, Bajc Lado, Jeršin Ivan in Glinšek, zmagali so pa še Pretnar, Preinfalk Boris, Klakočar in Dolenc Milan. Preostalo je le še nekaj partij, ki so jih mojstri odigrali a tempo. Marsikdo, ki je imel dobljeno ali vsaj remis pozicijo, je zaradi tega izgubil. Ura je kazala že 3, ko so ostali še trije nasprotniki. Vsa izmed mojstrov je vzel enega »na piko«. Dobnikar je nevarno sigurno in v brzoturnskem tempu matiral s konjem in lovcom Puca Vladimirja, vele mojster dr. Vidmar pa je imel nevhvalno nalogo, da rešuje izgubljeno partijo z Joštom. Dr. Vidmar je zaradi vmešavanja nadležnih komarjev — okoli zadnje partije se je naravno zbralo vse, kar je še ostalo v dvorani — igro zno-

stavno prekinil, ki je pa bila zanj izgubljena.

Končni rezultat po več ko 6 ur trajajoči borbi je bil torej naslednji: mojstri so dosegli 39 zmag, 8 remijev in 6 porazov.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

poje sloviti tenorist, radijski in koncertni pevec

Joseph Schmidt

v prekrasnem filmu

Moj najlepši dan

Za smeh in razvedrilo Otto Wallburg in Feliks Bressart

Matineja: ob 14.15 po enotni ceni 4.50 Din

Tom Mix: Človek brez strahu. Film senzacijski in izredno napete vsebine.

Vlom v župnišče

Ig. 6. marca.

Naglo se je včeraj dopoldne po izjaskom razširila vest, da je bilo v noči na četrtek vlomljeno v župnišče na Igu in da je vlomilec odnesel župniku Janezu Klemenčiču lepe denarce. Župnikova služkinja je šla zjutraj odprta vrata, ki vodijo na dvorišče. Prejšnji večer jih je bila zaklenila, zdaj je našla odprta, ključ pa v ključavnicu.

Kmalu so ugotovili, da je vlomilec s ključem, ki je visel v kuhinji, odprl župniško pisarno in odnesel 1176 Din gotovine, nekaj moškega perila in drobnjad. O vladu so bili takoj obveščeni izjanski orožniki, ki so v župnišču vse natančno ogledali. Vlomilec je moral biti domači človek, ki je dobro poznal prilike v župnišču. Zvečer se je najbrž skrivil v župnišču, snel pa je vrtno okno, kakor da se je skozi okno priplazil.

Aretiran je bil neki 33-letni hlapec, ki je pri župniku služil že 10 let. Župnik pa ga je l. t. m. odpustil, ker je ugotovil, da hlapec razne stvari izmika. Orožniki so zaplenili pri njem 686 Din gotovine, i

Iz črnega revirja, v svetlih oblačilih...

Takšile so »Trboveljski slavčice« v svoji najnovejši formi. Za obleke, v katerih nastopajo, je blago prispevala TPD, za kar ji vodstvo zbora izreka iskreno zahvalo, a dedike so si obleke — po preprosto okusno zamišljenih načrtih osrednjega zavoda v Ljubljani — izdelale same. Zbor šteje okrog 80 pevcev in pevke, med katerimi je 13 deklic in fantov še iz sku-

pine, s katero je dirigent Šuligoj pred leti začel svoje glasbeno vzgojno delo. Turneja, ki jo te dni prirejajo po Sloveniji, ker si morajo mali pevci iz črne doline sami prislužiti potne stroške za Prago, bo brez dvoma deležna povsod čim številnejšega občisa. Drevo nastopijo v Mariboru, jutri v Rušah, 15. v Celju, 16. v Ljubljani in 19. v Litiji.

DANES PREMIERA! Film o prvi in poslednji veliki ljubezni nesmrtnega

Božanska žena

Film nepopisne lepote in najglobljih, plemenitih čustev!

Kot dopolnilo

najnovejši Foxov zvočni tehnik

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

V glavni vlogi priljubljena

Marta Eggerth

Kino Union, tel. 22-21

T. G. Masaryk

V dvorcu Lany praznuje danes svojo osemdesetletnico Tomaž G. Masaryk, prvi predsednik češkoslovaške republike, ki se je lansko leto dne 14. decembra po svoji lastni odločitvi odpovedal temu najvišjemu položaju v svoji domovini, da se umakne pod večer svojega življenja v zatišje in zapravi prostor mladšemu možu svojega napravnja, novemu predsedniku dr. Edvardu Benešu. Tudi s tem dejanjem je dokazal svojo veličino.

Hvaležni narod je po svojem narodnem predstavnstvu, po narodni skupščini in senatu, določil svojemu ljubljenuemu očetu Masaryku ob tej priliki dvorec Lany za njegovo stalno dosmrtno bivališče in mu prisodil častni naziv: predsednik Osvoboditelj.

Letošnji rojstni dan predsednika Osvoboditelja Masaryka je torej prvi jubilej v njegovem življenju, ki ga praznuje v miru in pokoju, a ki se ga — kakor vedno doslej — vsa republika vzljie njegovi odmak. njenosti od aktivnega vodstva državnih poslov spominja z isto ljubeznijo in vdano-stjo, ki ga je z njo sprejela in pozdravila, ko je prvič njegova zastava zaplapolala na praškem Gradu. Ta zastava je naznačala vsemu narodu, da je delo za njegovo svobodo končano in da se s tem dnem v tej svobodi začne delo za narod. Od zlate dobe Karla IV. do trumfalnega povratka prvega predsednika Masaryka ni bilo v

bratski zemlji zgodovinsko pomembnejšega in za bodočnost znamenitejšega dogodka.

V svojih filozofskih delih, posebno v »Českem vprašanju«, v »Poti demokracije« in v »Narodni filozofiji novega veka«, je Masaryk postavil moralne temelje temu, kar je že med svetovno vojno ustvarilo njegovo brezprimerno požrtvovalno prizadevanje in junaško orodje dobrovoljskih legij, ki so jim bili Sokoli jedro in hrbenica.

Glavno pozornost, govori Masaryk, obraca pri človeku in narodu na dušo in duha. Proti vplivu tujeja duha nam ne preostaja nič drugega, nego da naglašamo svojstva lastnega duha. To se lahko izvršuje nezvestno. Čim se ta svojstva jemljejo v ozir, ne kaže nič drugega, nego da najtočnejše in najvestnejše proučava samega sebe in tuja, da bi se izvrševalo zavestno to, kar se je izvrševalo nezvestno.

Vsak narod si prizadeva, da postane politično samostojen. Ako je narod dovolj napreden, ima pravico, da je svoj lastni gospodar. Po Masarykovem učenju sodi k pojmu narodnosti tudi državno državljansko pravo, ki ga mora narod poznati, da mu niso tuje njegove dolžnosti in pravice. Problem malega naroda je isto, kar je problem malega človeka. — Kakor ni pametnega razloga, da bi bil mali človek podrejen drugemu, višjemu, jačjemu, tako tudi ni razloga, da bi bil mali narod nesamostojen, da bi bil podrejen večjemu narodu, ki mu naj bi roboval. Narodu pa jamči svobodni razvoj samo politična svoboda, ki je vsota in sinteza human-vo-

bode in socialne pravičnosti. Po Masaryku je višji pojem narodnosti tisti, ki nas veže na delo in ki se ne izraža samo v besedi: da smo narod delavcev, kar dokazuje deloma naš narodni značaj, deloma naša težnja, da postane vsak naš človek energičen in zavesten delavec, kjerkoli se udeležuje v narodni celoti in skupnosti.

Zmote moramo zatirati, toda ne s silo, nego s kulturnim, umstvenim bojem. Narodna filozofija ne smatra humanosti za slabost, nego je humanost dejavni izraz prepričanja, da se bomo vzdržali samo s humanostjo in pravičnostjo. Zmagujejo samo resnica poštenje in razsodnost. Trenutna strast ne vodi do zmage. Te lastnosti — resnica, poštenje in razsodnost, ki so tako močno izražene v njegovem značaju — so dajale Masaryku jasne idejne smernice. In te smernice kažejo pot do energičnega socialnega dela, te smernice so temelj gospodarske demokracije, ki je prvotna potreba vsakemu narodnemu življenju, ker brez gospodarske demokracije ni sploh nobene demokracije.

Vsak poedinec ima odrejene svoje posebne naloge v narodni celoti, in vsak po edinec more samo z izvrševanjem teh svojih nalog pokazati svoje narodno čustvo in svoje narodno prepričanje. Resnica nad vse! Že Hus je dokazal s svojo mučeniško smrtjo na grmadi, da mora resnica prežeti vse javno in zasebno življenje. A tudi Masaryk je dokazal s svojim delom in življenjem — n. pr. v borbi proti pristnosti Kraljevodvorskega rokopa in v Friedjungovem procesu — da niti laž, niti potvar-

janje nista vredna ni človeka ni naroda.

Z ozirom na to ne more biti drugače, kakor da morajo biti tudi politična prizadevanja osnovana na moralnih načelih. Samo v etiki imamo svoj odločni razlog za demokracijo, ki ne dopušča, da bi delali proti zakonu, ker je demokracija proti nasilju. Ti nauki pričajo, da je Masaryk vse od sedemdesetih let (1876) do današnjih dni živ vrelc razumne in poštene politike, ki je za njega znanost, a znanost je v tem, kako se mora upravljati država: lastne načrte in lastne odredbe moramo ustvarjati na temelju znanstvenih pravil, ki so že ustaljena. Ker ne upravljamo mrtve zemlje, temveč življenje, moramo vse, kar se dogaja na tej zemlji, pazljivo spoznavati in proučevati, da pridemo do zrelih načrtov in zakonov.

Temu in takemu svojemu voditelju in učitelju je hotelo narodno predstavništvo češkoslovaške republike izkazati trajno počestitev tudi s tem, da je nameravalo z zakonom proglasiti Masarykov rojstni dan za narodni praznik. A predsednik Osvoboditelj je to hvaležno odklonil. O tej Masarykovi odločitvi je obvestil senat negov predsednik dr. Soukup, ki je na seji dne 26. februarja t. l. rekel: Predsednik Osvoboditelj je ostal tudi sedaj to, kar je bil vse svoje življenje. Nič mu ni bolj tuje nego zunanji sijaj. Tudi v trenutku, ko je stopil na čelo naše države, se ni smatral za nič drugega kakor za služabnika svojega naroda in človeštva. Z vsem svojim življenjem nam je bil zgled skromnosti, pre-

prostosti in stroge samovzgoje. Naša stvar pa je, da z naporom vseh moči nadaljujemo svoje delo v smerih njegovega duha, da svoje intencije v tem pravcu spravimo v harmonično skladnost z njegovimi intencijami. Njegov rojstni dan nam bodi luč, ki nam kaže pot v srenejšo bodočnost!

Masarykov odnos do Sokolstva je enako odkrit in iskren od tedaj, ko je še s Tyršem razpravljal o prvih poživljah sokolske ideje, pa do danes, ko mu pošiljamo tudi jugoslovanski Sokoli svoje bratske čestitke za njegov rojstni dan v njegov dvorec. In še danes čujemo njegov glas iz leta 1932, ko nas je ta naš veliki brat sprejel in pozdravil v Vladislavovi dvorani na Hradčanih: »Bratje in sestre, Sokolstvo si bo prizadevalo po svojih tradicijah, da odstrani vse poizkuse nesvobode, posebno se bo brigalo za pokolenje, ki dozoreva. Krepite njegovo telesno in duševno zdravje, navajajte ga k plemenitosti in resničnosti, pričrčujte ga discipline, bodite mu vzor delotvorne ljubezni do naroda in države! Novo pokolenje mora biti boljše in koristnejše, nego je naša starejša.

Iz njegovega ogromnega dela, ki ga je s tolikim naporom izvršil v najtežjih okoliščinah, nam ostanejo le najtežji deli, niti jih ne moremo izkazati trajno počestitev tudi s tem, da je nameravalo z zakonom proglasiti Masarykov rojstni dan za narodni praznik. A predsednik Osvoboditelj je to hvaležno odklonil. O tej Masarykovi odločitvi je obvestil senat negov predsednik dr. Soukup, ki je na seji dne 26. februarja t. l. rekel: Predsednik Osvoboditelj je ostal tudi sedaj to, kar je bil vse svoje življenje. Nič mu ni bolj tuje nego zunanji sijaj. Tudi v trenutku, ko je stopil na čelo naše države, se ni smatral za nič drugega kakor za služabnika svojega naroda in človeštva. Z vsem svojim življenjem nam je bil zgled skromnosti, pre-

Domače vesti

• Počasitev prof. Ferdinanda Seidla, Zasluzni starosta naših prirodoslovcev in geografov, vladni svetnik prof. Ferdinand Seidl, ki praznuje 10. t. m. 80 letnico, je bil minule dni izvoljen za častnega člana geografskega društva v Beogradu. Kakor znano je to znanstveno društvo ustanovil sloveči geograf Jovan Cvijić. V njem delujejo najodličnejši srbski geografi. Našemu uglednemu znanstveniku iskreno čestitamo k častnemu in zaslužnemu priznanju njegovega dela na področju geografske vede.

• Druga slovenska odvetnica. Pri apelacijskem sodišču v Ljubljani je naredila odvetniški izpit ga. dr. Mija Jernejec-Frič. Je to druga odvetnica naše pravne fakultete, ki ima ta izpit. Čestitamo!

• Diplom inženjerja gradbene stroke je dosegel na tehniški ljubljanski univerzi g. Vladimir Čadež, sin profesorja v Ljubljani. Čestitamo!

• Zahvala. Za številne čestitke o priliki 50 letnice najine poroke se presrečno zahvaljuje vsem gračantom, ki so naju počastili. Andrej in Ana Podboj, Ribnica.

• Važna zahteva strojevodij. V Zagrebu se je vršil redni občni zbor oblastne uprave strokovnega združenja strojevodij. Zborovalci so zahtevali, naj bi se tudi pri nas po vzgledu drugih držav ustanovila posebna strokovna kategorija vlakovodij, namesto sedanjih strojevodij, kurjačev, podkurjačev itd. Uvedba strokovne kategorije vlakovodij ne bi predstavljala nobenega bremena za državno blagajno, zadovoljila pa bi strojevodje, ki jih je okrog 800.

• Trgovski pomočniki iz vsega brežiškega sreza so vabljani na ustanovno zborovanje njihovega pomočniškega zbora, ki se bo vršilo jutri v nedeljo ob 16 v prostorih gostilne Gročušek v Brezicah. Zborovanja se udeležijo tudi delegati Zveze pomočniških zborov iz Ljubljane. Trgovski pomočniki naj se tega važnega zborovanja udeležijo v kar največjem številu.

22 vrst vonjev

KOLINSKE VODE

1/4 litra samo Din 12.—

Drogerija KANC IVAN, Nebotičnik tel. št. 35-20

• Smrt bivšega novinarja. V Stajnici pri Brinju je doživel svoje muk polno življenje bivši zagrebški novinar Peter Marinič, star 56 let. Na zagrebškem vseučilišču je doživel filozofske študije ni pa nastopil profesorskega poklica, ker ga je srce vlečlo med novinarje. Za razne časopise in revije je deloval že kot dijak. Iz uredništva »Ozloga« ga je pregnala svetovna vojna, a še s fronte je pošiljal dobre podlistke. Na italijanskem bojišču je bil ujet, po osvoboditvi pa je deloval na Sušaku, Zagrebu in Osijeku. Ko so razni listi prenehali je bil tudi Marinič med brezposelnimi novinarji. Z ženo in hčerko je zatekel v svoj rojstni kraj in tam bomo živeli. Njegove razmere so se zboljšale, ko je dobil službo pri železničarski zadruzi. Po nekaj letih pa je hudo zbolel. Večkrat se je zdravil v sanatoriju Merkurja, ko pa je izžepal vsa sredstva, se je zatekel k svojnemu bratu v Stajnici, kjer je umrl reven kakor Job.

• Starokatoliška cerkev. Ker se je v Celju organizirala samostojna starokatoliška cerkev občina s svojim duhovnikom, je meja med mariborsko in celjsko cerkevno občino sledeča: Pod Maribor spada sredi Maribor levi in desni breg, Dravograd-Prevalje, Ljutomer, Dolnja Lendava, Murska Sobota in Ptuj. Pod Celje spadajo: Celje, Brežice, Gornji grad, Laško, Koper, Šmarje pri Jelšah in Slovenjgradec. Verniki celjske cerkvene občine naj se obračajo na pristojnega duhovnika v Celju, Razlagova ulica 8. verniki mariborske cerkvene občine pa na mariborskega duhovnika v Mariboru, Koroskeva ulica 8.

• Bilanca poplav. Kakor je »Jutro« že obširno poročalo, se Sava s svojimi pritoki že od srede polagoma znižuje. Dunav in Tisa pa še vedno naraščata. Tisa narašča v 24 urah za 20 do 30 cm. Dunav je do 5 in pol m nad normalo. Pri Zemunu je njegovo valovanje že dospelo do 92 km dolgega nasipa, ki se razteže od Zemuna do Pančeva in do Slankamna. Ta nasip brani velikanske kompleksne plodne zemlje. Ob njem so razpostavljene ogromne črpalke. Poplavljeni so vse tri Rače: Sremska, Bosanska in Nova in računa se, da je Sava zalila do 3.000 hiš. V Zemunu pa je voda prodrla v mestno kanalizacijo in napolnila vse kanale. Montirati so morali tri centrifugalne črpalke, da črpajo vodo iz kanalov.

• Preprečena železniška nesreča. Močna kosa, ki je te dni divjala, bi bila povzročila hudo železniško nesrečo, da se stvar ni še pravočasno preprečila. Vetrer je na železniški postaji v Stari Kanji spravil v tek dva prazna železniška vagona in ju gnal proti postaji Martonošu. K sreči je železničar Bukvič opazil, kaj se je zgodilo, in stekel za vozovno voza sta bila že 6 km od postaje, ko se mu je posrečilo skočiti na voz, ki je imel zavoro. Voza je ustavil malo pred prihodom subotičkega osebnega vlaka in tako preprečil hudo nesrečo.

• Pregledna časovna razdelitev radijskih oddaj. Velike inozemske radijske revije so uvedle v programskem delu pregledno vsakodnevno časovno razdelitev oddaj, ki olajša iskanje zaželenih oddaj zlasti naročnikom, ki se zanimajo za operne, koncertne, plesne in zabavne oddaje pa tudi za predavanja, dramske predstave in druge prenose. Isti način ureditve programskega dela si je omislila ilustrirana tedenska revija za radio, gledališče, film in modo »Naš val«, ki prinaša na 32 straneh točne in pregledno urejene sporedne vsebina domačih in inozemskih oddajnih postaj na kratkih, srednjih in dolgih valovih. Iz programske razpredelnice »Našega vala« posnemamo zanimivosti današnjega sporeda. Opere in opere bomo slišali danes: ob 20.10 Frankfurt: »Dijak-prosjak«, ob 20.35 Rim in Palermo: Prens oper »Samson in Dalila« iz Scale; ob 21.10 Hilversum II.: »Beg iz Seraja«;

ob 21.15 Paris in Strassbourg: Prens iz Opere Comique. Komorno glasbo oddajajo ob 11.30 Milan, ob 12.25 Varšava, ob 15.10 Berlin, ob 17.15 Rim in Palermo, ob 19.00 Monako, ob 19.45 Strassbourg, ob 21.10 Beromünster, ob 22.10 Dunaj in ob 23.10 Bruxelles. Velike instrumentalne koncerte oddajajo ob 17.00 Paris, ob 18.00 Bruxelles, ob 19.50 Post Parisien, ob 20.00 Regional, ob 21.00 Radio Paris in ob 22.15 Rim. Velike vokalne koncerte bomo slišali ob 15.30 iz Varšave, ob 18.30 iz Monakovega, ob 18.50 iz Hamburga, ob 19.45 iz Drotwicha, ob 20.35 iz Milana, ob 21.35 iz Strassbourga. — Na isti način so urejeni tudi izveščji iz sporedov kratkovalnih oddajnih postaj. Poleg te razdelitve ima »Naš val« še razdelitev sporedov vsakega dne po urah. Tako bomo danes med 20. in 21. uro slišali sledeče zanimive prenose: 20.00 Kalundborg: Radijski orkester, 20.00 Oslo: Radijski orkester, 20.00 Monte Ceneri: Dunajske operete, 20.00 Köln: Koncert po željah, 20.00 Frankfurt: opereta »Dijak-prosjak«, 20.10 Leipzig: Operetna glasila, 20.35 Palermo: Opera »Samson in Dalila« i.t.d. — Vsak radijski naročnik, ki hoče spoznati in uživati oddaje vseh domačih in inozemskih radijskih postaj, mora imeti radijski list. Naš najboljši radijski list je tedenska revija »Naš val«. Mesečna naročnina znaša komaj 12 Din. Zahtevajte še danes, sklicujo se na to notico, brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod. Pišite na naslov »Radijska revija Naš val«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

• Poseben žig in poseben telefon na Planici. Minister za pošto je odredil, da se za čas smučarskih in skakalnih tekem v Planici 14. in 15. t. m. otvori poštna podružnica pošte Rateče na Gorenjskem v Planici pri sami skakalnici. Prav tako se dopušča uporaba zasebnega žiga in dne žigosanja poštne pošiljke z napisom »Planica 1936« kakor tudi otvoritev javne telefonske govorilnice. Prav tako se proučuje, da bi se v nedeljo 15. t. m. uredil drugi telefonski vod med Planico in Jesenicami, da bi bila ena telefonska proga za inozemstvo, ena pa za domači tisk.

• Moderna medicina se izogiblje zdravil, tembolj pa upošteva pravilno prehrano. Zdravniki zato priporočajo rženo kavo Ziko, ki ugodno učinkuje na živčevje in prebavila.

• Tovarna JOS REICH sprejema mehko in škrobno perilo v najlepšo izdelavo.

Z. K. D.

Samo še danes ob 1/2 3. vesela opereta

LJUBEZEN DIKTATOR

Smeh, šala, petje, godba.

Renate Müller, Georg Aleksander,

Kurt Vesperman, Otto Wallburg

Iz Ljubljane

u— Pogreb Strajzlove mame. Ko so večeraj popoldne odpeljali pozemske ostanke blagopokojne gospe Josipine Kozakove, ugledne gostilničarke, posestnice in glavičarke rodbine, ki je dala slovenskemu narodu dva talentirana pisatelja, je Ljubljana s pristrano, a hkratu široko gesto, ki je lastna Poljanam, izprijala, kako globoko je cenila pokojno gospo. Pred hišo žalosti se je zbrala tolikšna množica pogrebcev, da so si tramvajski vozovi le s težavo utirali pot, pozneje pa so morali vožnjo za nekaj časa prekiniti. Krsto je blagoslovil šentpeterski župnik ob asistenci drugih duhovnikov, nato so pevci zapeli žalostinko. Za križem so uslužbenci MPZ nosili več vencev, pa tudi krsta sama je bila vsa v cvetju in zelenju. Za krsto so stopali žalujoči bratje Vlado, Ferdo in Juš, a med ostalimi pogrebi smo videli elito kulturne, družabne in delavne Ljubljane. Tako so šli za pogrebom upravnik Narodnega gledališča pesnik Oton Župančič z direktorjem Drame Pavlom Golio, zasluzni organizator naše narodne obrambe Rohrmann, dekan medicinske fakultete prof. dr. Šerko in drugi znameniti člani Strajzlovih stalnih omizij, v avtomobilu pa se je priključil pogrebem tudi bolnihi podstarešina naše gasilske zveze Josip Turk.

Zvočni kino IDEAL

PREVIČ V LJUBLJANI

Princ rajskih otokov

v katerem poje Don Jose Mojica

krasne melodije

Predstave danes ob 4, 7. in 9.15.

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10.— Din.

Rezervirajte pravočasno vstopnice.

u— Drevi predava g. prof. S. Brodar o stari kamni dobi v Jugoslaviji pod okriljem Prirodoslovnega društva. Opozarjamo na to izredno zanimivo predavanje, v katerem bo splošno priznani raziskovalec našega paleolitika podal sintezo dosedanjega dela, tako da bomo imeli čim popolnejšo sliko o prvih sledovih fosilnega človeka na našem ozemlju. Izvajanja bodo pojasnjevala le skriptične slike. Predavanje bo v predavalnici mineraloškega inštituta ob 18. Društvo vabi vse, ki se zanimajo, na čim številnejšo udeležbo.

u— Železniškim upokojencem v vednost. Umrl je Franc Hribnik, železniški upokojenec. Pogreb bo danes iz hiše žalosti, Šmartinska cesta št. 1. Društvo železniških upokojencev vabi člane k udeležbi pogroba.

u— Gospodarska in izobraževalna društva za dvorski okraj naznanja svojim članom, da se bo vršil njegov občni zbor drevi ob pol 20. uri v gostilni Derenda-Mrak. Cesta 29, oktobra št. 4.

NAROCITE SVOJO SRECKO PRI KOLEKTURI DR. RAZREDNE LOTERIJE

DR. H. SVOBODA

LJUBLJANA — TAVČARJEVA UL. 1.

ZREBANJE I RAZREDA 7. IN 8. APRILA 1936. 45.000 DOBITKOV V ZNESKU

DIN 64.320.000.—

CENA SRECKO:

cela Din 200.— polovična Din 100.— četrtinka Din 50.—

u— Mladinski koncert. Jutri ob 11. bo v Filharmonični dvorani II. mladinski koncert letošnje sezone pod naslovom »Arijas«. Pri koncertu sodelujejo: skladatelj Emil Adamič, ki ima uvodno besedo, člana ljubljanske opere koloraturna sopranistka Zvonimira Župčeva in tenorist Jože Goštič ter pianist Marijan Lipovšek. Na sporedu so arije in dueti iz raznih oper. Vstopnina 3 Din, kar stane spored, ki se dobi v Matici knjižarni.

u— Otroku dobro glasbeno vzgojo. Ustanovljen je otroški orkester in otroški pevski zbor pod vodstvom dveh priznanih glasbenih pedagogov. Za ta zbor, ki bo odločilnega pomena za porast našega glasbeno nadarjenega naraščaja, se še vedno sprejemajo dečki in deklice od 3. do 6. leta. Pogoj za sprejem je dober posluš. Vpis se vrši za čas pouka vsak ponedeljek in sredo dopoldne od pol desete dalje na Bleiweisovi cesti 21., pritličje. Starši se tako že takoj pri vpisu otroka lahko osebno prepričajo tako glede pouka in napredka otroka.

u— 3. koroski družabni večer drevi pri »Sestice«. Urednik dr. Lojze Kuhar bo vodil nevezan pogovor o srednjeevropskih vprašanjih. Začetek ob pol 21. uri. Koroski prijatelji Koroske, iskreno vabljeni! Klub koroskih Slovencev.

Ali hočete štediti!

Potem imate sedaj priliko, da kupite pri nas:

moške nogavice . . .	od Din 2.75 dalje
ženske nogavice . . .	od Din 5.50 dalje
otroške nogavice . . .	od Din 3.— dalje
moške čevlje . . .	od Din 69.— dalje
ženske čevlje . . .	od Din 59.— dalje
otroške čevlje . . .	od Din 12.— dalje

in moške obleke od Din 250.— dalje.

ANT. KRISPER

LJUBLJANA

Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3

u— Društvo »Sotac« v Ljubljani naznanja naknadno, da bo današnje predavanje g. inž. Bruna Gombača o strupenih plinih in obrambi civilnega prebivalstva pred plinskimi napadi pojasnjevalo tudi primerne skriptične slike (diapozitive). Predavanje bo z začetkom ob pol 21. v salonu pri »Levus«. Ne zamudite te redke prilike in pridite vsi, da boste tudi v tem pogledu dobro poučeni. saj to predavanje ni le aktualno, temveč tudi za vse važno in potrebno. Vstop prost.

u— Ako imate slabe živce, lrpate od nespečnosti, potem se poslužite edinega, res neškodljivega sredstva — to je smeh. Lega vam bo nudil več kot v filmu Hörbiger, Slezak, Sandrockova ali Kemp — Jovančević v svojih zgodbah, ki jih je doživel na polovanju okoli sveta. V torek 10. t. m. bo v operi nastopil v zvezi z baletom, odlično glasbo Biničkova, opernim zborom in celotnim dramskim ansamblom. Vse informacije daje operna blagajna 2231, ki rezervira tudi sedeže za prvi nastop.

u— Zborovanje Društva posestnikov novih hiš v Ljubljani bo v nedeljo 8. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani Tabora. Na dnevnem redu je gospodarski položaj posestnika ove hiše. Vsak posestnik nove hiše naj se udeleži tega zborovanja. Odbor.

u— Sokol, II. vabi svoje članstvo in prijatelje na prijeteljski večer drevi ob 20. v gostilni pri Soklicu. Pred konjsnico. Pridite v prijetno bratsko družbo na bratski pomenek! Uprava.

u— Starše opozarjamo, da ima Sokol Ljubljana-Siška vsako nedeljo ob pol 10. v domu pravilne ure za mladino. Jutri pripoveduje ga. Lajovic Jerka. Vstop prost!

u— XV. redni občni zbor TK Skale v Ljubljani se bo vršil 29. t. m. ob 9. dopoldne v beli dvorani hotela »Unionac« z naslednjim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika, 2. poročila klubovega vodstva, 3. poročila odsekov, 4. poročila podružnice, 5. poročilo preglednikov in absolutorij, 6. volitve novega odbora, načelnikov odsekov, preglednikov in razsodišča, 7. samostojni predlogi, 8. slučajnosti. Vsi člani vabljeni. Odbor TK Skale.

u— Dr. Debelak je imel štiri sopotnike v avtu. V zadevi avtomobilne nesreče na Celovski cesti, ki jo obravnava zdaj že dr. Žavno pravdnistvo; smo pred dnevi naglasili zanimivo nesoglasje med navedbami dr. Debelaka in pa ugotovitvami policije na šišenski stražnici, kar se tiče števil njegovih sopotnikov. Medtem ko sta bila tedaj, ko je dr. Debelak prijavil nesrečo na stražnici, v avtomobilu samo neka da. ma in neki gospod, je on sam zatrjeval, da so bile v hipu karambola z njim v vozu štiri osebe. Zaslusševanja na policiji so končno ugotovila, da je imel dr. Debelak, ko je zavozil v družino Ivana Usarja, v resnici štiri sopotnike in sicer dva gospoda in dve dami. A medtem ko je ena dvojica ostala s svojim gostiteljem tudi po nesreči, je drugi par, ki se mu je samo slučajno pridružil v Kranju, takoj po karamboli izginil v noč, v nadi, da se bo na ta način izognil sitnostim policijskega zapisnika. Pozneje je policija tudi to dvojico polaskala in jo pritegnila k preiskavi.

u— Iz beše je hotel v smrt. Včeraj dopoldne se je hotel 32 letni brezposelni natakar M. K. na svojem stanovanju na Rimski cesti iz obupa nad »vojnim« bednim položajem obesiti. Njegovi sosedstveniki so ga ob pravem času opazili njegovo namero, da so ga rešili vrvi in poklicali reševalce. ki so ga v naglici prepeljali na kirurški oddelek in ga tako vrnili k življenju.

Elitni kino Matice
Telefon 21-24
Danes premiera vesele in komične opere

MARTA

poje slavni Helge Roswaenge, tenor berlinske opere in Carla Spletta, poznana radio-pekva.

PETJE! SMEH! ŠALA!
in veselo razpoloženje
godba: FRIEDERICK v. FLETOW.
Veselo dogodivščine, polne komičnih zapletljajev.

Predstave ob 4., 7. in 9.4. uri
Rezervirajte vstopnice!
Predprodaja od 11. do pol 13. ure.

u— Vandalizem na Cojzovi cesti. Obješt. ni ponečniki so se včeraj ponoči znasili nad nasadi ob Cojzovi cesti. Med huroskim tuljenjem so porvali ob straneh smokve mladike. Divjaškim gospodim nikakor ne bo škodovala ostraka kazen, škoda, da je brezovka prepovedana!

Iz Maribora

a— Masarykova proslava se je vršila včeraj pri »Orlu« v okviru agilno delujoče JCL. Krasno spominsko besedo je imel prof. dr. Lj. Pivko, ki je v preganjenih izjavah orisal lik velikega državnika, misleca in človekoljuba. Dr. Pivkova izvajanja so številni navzoči sprejeli s toplim aplavzom. Nato je sledil redni občni zbor JCL, na katerem je predaval ligin predsednik upok. min. dr. Kukovec o poslanstvu slovanske misli. Sledila sta zbirna poročila tajnika prof. Ovna in blaginika Gientza. Pri volitvah je bil izvoljen pretežno desedanj odbor.

Pri hemoroidih (zlati žili),
zapeki, vrtoglavosti, povzročeni po za-
gatenju, prinaša uporaba
FRANZ-JOSEFOVE
grenčice
prijetno olajšanje.

Ogi. reg. S. br. 30474/36.

a— Iz Abesinije na Dunaj. Včeraj popoldne je prispela v Maribor na treh motociklih, opremljenih z velikimi bencinskimi rezervoarji, ekspedicijska petih mladih Dunajčanov in ene Dunajčanke. Vsi zagoreli obrazov so pripovedali v hotelu »Merano« zanimive zgodbe, ki so jih baje doživeli na svojem šestmesečnem potovanju po Afriki. Prišli so pravilo, tudi v Abesinijo in so morali iskati pot 5 km za fronto. Pripovedovali so zanimivosti, ki so jih vi. deli na tem trenutnem torišču abesinske italijanske vojne obračunavali. Baje je nekolikokrat pretela nevarnost njihovega življenja preko Turčije, Bolgarije, Beograda, Zagreba in Maribora se vračajo na Dunaj. Na potovanje, ki je bilo naporno in v abesinskem predelu nevarno, so se podali po naročilu neke dunajske poročevalske

agencije. Po polurnem postanku v Mariboru, kjer so zbudili pozornost Mariborčanov, so malu pred 3. uro nadaljevali pot proti Dunaju.

a— JNS za IV. mestni okraj je imela v četrtki zvečer v Benkovi gostilni na Koroski cesti lepo uspešno redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil g. F. Mačus. Obširno je poročal o zunanem in notranjem političnem položaju podpredsednik senata dr. M. Ploj. O lepih uspehih prejšnje mestne uprave je izčrpano poročal bivši župan dr. Fr. Lipold. Poročila so navzočnim, ki so zborovalne prostore docela napolnili, sprejeli z živahnim odobravanjem. Pri volitvah se je izvolil novi odbor, ki se bo v kratkem konstituiral. Govorili so še gg. Mačus, Kosič in Kosi nakaar je predsednik s toplim zaključnim govorom zaključil lepo uspešno zbor.

a— Tudi Režika Koritnikova, nadarjena 14 letna solistka, nastopi pri nočnejšem koncertu »Trboveljskih slavčkov«.

a— Zbor mariborskih rezervnih častnikov je bil v četrtki zvečer v nabito polni dvorani bivšega kina Apollo. Predaval je major Pavlič ter žel za svoja izredno poučna izvajanja pristrčno zahvalo navzočnim.

a— »Cigan baron« je uspel! Pri četrtkovni premieri J. Straussove opere »Cigan baron«, je bilo gledališče popolnoma zasedeno in je stvar pol dirigentskim vodstvom L. Hercoga in režiji P. Rasbergerjova odlično uspeša. Občinstvo je bilo zelo navdušeno.

a— Tudi Režika Koritnikova, nadarjena 14 letna solistka, nastopi pri nočnejšem koncertu »Trboveljskih slavčkov«.

a— Zbor mariborskih rezervnih častnikov je bil v četrtki zvečer v nabito polni dvorani bivšega kina Apollo. Predaval je major Pavlič ter žel za svoja izredno poučna izvajanja pristrčno zahvalo navzočnim.

a— »Cigan baron« je uspel! Pri četrtkovni premieri J. Straussove opere »Cigan baron«, je bilo gledališče popolnoma zasedeno in je stvar pol dirigentskim vodstvom L. Hercoga in režiji P. Rasbergerjova odlično uspeša. Občinstvo je bilo zelo navdušeno.

a— Tudi Režika Koritnikova, nadarjena 14 letna solistka, nastopi pri nočnejšem koncertu »Trboveljskih slavčkov«.

a— Zbor mariborskih rezervnih častnikov je bil v četrtki zvečer v nabito polni dvorani bivšega kina Apollo. Predaval je major Pavlič ter žel za svoja izredno poučna izvajanja pristrčno zahvalo navzočnim.

a— »Cigan baron« je uspel! Pri četrtkovni premieri J. Straussove opere »Cigan baron«, je bilo gledališče popolnoma zasedeno in je stvar pol dirigentskim vodstvom L. Hercoga in režiji P. Rasbergerjova odlično uspeša. Občinstvo je bilo zelo navdušeno.

a— Tudi Režika Koritnikova, nadarjena 14 letna solistka, nastopi pri nočnejšem koncertu »Trboveljskih slavčkov«.

Iz Celja

e— Na ljudskem vseučilišču je predvajal 2. t. m. g. Cvetlo Svigelj v nabito polni dvorani Narodnega doma svoje slajne geografske posnetke in filme z naših Alp. V dolgi vrsti prelepih slik, ki predstavljajo višek sodobne fotografske tehnike, a so obenem vsaka zase doživljaj resničnega umetnika, nas je povedel iz prijazne sobice v Ljubljani na Gorenjsko v otmožje naših Alp ter nam razkazal njih poletno in zimsko krasoto. Sledila sta še dva smučarska filma ter film »Lov na planinskih orla«. Občinstvo je simpatičnega predavatelja nagradilo z živahnim ploskanjem. Želimo ga ob priliki zopet videti.

e— Velikodušen dar. Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je poklonil Celjskemu pevskemu društvu 1.000 Din in postal a tem društveni ustanovni član, SK Celju pa je poklonil 500 Din. Obe društvi se g. poslanec iskreno zahvalujeta za velikodušni dar.

e— Strogo izvajanje omejitev prometa z vozili. V Zagati, ozkem delu ulice za Kresijo, Ozki ulici, Na okopih, Ključavničarski ulici in Vrtni ulici je strogo prepovedan vseh vozni promet. V Gubčevi ulici je dovoljen vozni promet samo v smeri od Trga Kralja Aleksandra proti Cankarjevi cesti, v Gledališki ulici pa samo v smeri od Dečkovega trga proti Vodnikovu ulici. V omenjenih ulicah je pa dovoljen dovoz k hišam v teh ulicah. Te določbe se bodo odlej najstrožje izvajale.

e— Tat v stanovanju. V četrtki se je 31 letni delavec Slavko J. in Tuzle vtihovali v stanovanje g. ravnatelja Hernausa v Jenkovi ulici in ukradel iz nočne omarice dve usnjati denarnici z manjšo vsoto denarja v skupni vrednosti 150 Din. Ko je čul gospe v sosednji sobi, je pobegnil. Ljudje so ga v Kersnikovi ulici prijeli ter ga izročili stražniku.

e— Opeklinam je podlegla. Enoletna rudarjeva hčerka Anica Hudovernikova iz Bukovnice pri Laškem, ki se je sredo pri igranju z bencinom opekla po vsem telesu, je včeraj jutraj v bolnišnici podlegla.

e— Nesreča v motornim koleosom. V četrtki okrog 23 je 29 letni posestnik Ivan Kunst z Zgonje Ložnice pri Zalcu zavozil na Bregu pri Polzei z motornim koleosom v drevo ter se hudo poškodoval po glavi, prsih in levici.

e— Vlom v stanovanje. V četrtki popoldne se je 27 letni pekovski pomočnik Jo. van D. iz Vojnice v savski banovini splazil v hišo hranilnega in posojilnega društva na Glavnem trgu, odprl železna vrata, ki vodijo v stanovanje blaginika omenjene ga denarnega zavoda, g. Rudolfa Korosca in stopil v stanovanje. K sreči so ga ljudje slišali. Obvestili so stražnika, ki je Jovana aretiral. Jovan je pred tem beračil pri raznih strankah na Glavnem trgu in v Gosposki ulici in grozil ljudem, če mu niso hoteli dati miloščine. Pri aretaciji so našli pri njem 71 Din.

e— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 vefilim »Vstajenje« in dve predigr.

Iz Kranja

r— Slovensko narodno pesem na Masarykovi proslavi drevi nam zapoje pevski zbor Ljubljanskega Zvona. Užitek, ki nam ga bo nudil ta koncert, zasluži, da posojijo prireditelj Kranjčani in okoličani v čim večjem številu.

Z Jesenice

a— Kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilim »Pat in Patachom kot čuvanja morale«. Dodatki poleg tednika tuji in domači kulturni film. Sledi »Barkarola«.

e— Sokolsko društvo Jesenice ponovi jutri v nedeljo ob 3. popoldne ljubko komedijo »Postržek«. — Pridite, ne bo vam žal. Železniške zveze ugodne.

Iz Tržiča

e— Kino predvaja danes in jutri v nedeljo sijajno opereto »P

Nedelja, 8.: Ob 15 Princeska in pastirček.
Otroška predstava. Premiera. Ob 20.
Bajadera. Gostovanje Cirila Bratača.
Skladba, 2000.

Spanje v hladni letni dobi

V temni spalnici se boljše in trdnješe spi nego v svetli sobi — Prilastki dobrega spanja — Pomen toplega ležišča za nervozne

Pozimi spimo radi dlje nego poleti. Spat gremo zgodaj in vstajamo pozneje. Nočni počitek je v tem času vsakako izdatnejši in bolj nemoten.

Dočim imajo poleti sončni žarki večji vpliv na organizem in ga poganjajo k povečanemu delovanju, nedostaja zimskemu jutru večno ljudi vsake pobude za začetek duševnega in telesnega delovanja. Zavoljo tega traja letargično stanje, ki ga povzroča nočni počitek, še v jutranje ure in le z nevoljo se pokorimo dolžnosti, ki nas sili k vstajanju in vsakdanjemu delu. Znamo je izkušnja, da je spanje v mrčni sobi globlje nego v svetli in da se mnogi ljudje zbude, čim pride svetloba v spalnico. So pa tudi ljudje, ki lahko lažje kljubujejo takšnim zunanjim dražljajem. Med te spadajo posebno malokrvni ljudje, ki jim je telesna in duševna energija zmanjšana. Čeprav je spanje zelo potrebna fiziološka funkcija, se mu lahko vse preveč posvečamo in to more imeti neprijetne posledice.

Podaljšani nočni počitek pozimi ima svojo upravičenost. Daljše spanje očitno nadomestuje energijo, ki nam jo drugače dajejo sončni žarki.

K dobremu spanju pa spadajo tudi prava, mirna spalnica in dobra postelja. Ali

naj pozimi ležemo v segrete postelje? Če smo pozimi na potovanju in moramo prenočevati v mrzlem dnevu v kakšni gostilni, bomo prav nazorno na sebi občutili nedostatke popolnoma ohlajene postelje. Nikomur ni priporočati, da bi legel vanjo samo v tenki nočni stajci, kajti večinoma se mu ne bo posrečilo, da bi se ogrel in bo zavoljo tega slabo spal ter bo jutraj naj-

slabše volje. Če se to lahko zgodi popolnoma zdravemu človeku, koliko bolj bo občutil to bolehen, slaboten, malokrvni ali nervozen človek! Zato je treba postaviti pravilo, da se more odpočiti v mrzli sobi in mrzli postelji pač le človek, ki je tega vajen, ki je popolnoma zdrav, krepek in utrjen. Cela vrsta ljudi pa zaspi v zmerno segreti postelji neprimerno prej.

Sol — abesinski denar

Sol je v Abesiniji tako redka in draga, da nadomestuje v nekaterih krajih n. pr. na trgu v Makali plačila sredstva, s katerimi trgujejo domačini. Abesinec na priložni sliki čuva svoj zaklad v obliki solnih plošč

Električna rokavica

Najnovejši pripomoček proti zločincem v Ameriki

Poleg letala, oklopnega avtomobila, strojne puške, ročne granate in plinske bombe stopa sedaj elektrika kot najnovejšo orožje v borbo newyorške policije proti zločincem. Ta policija je namreč uvedla električno rokavico, proti kateri zločinci trenutno nimajo nobene zaščitne naprave.

Rokavica je zvezana z majhno baterijo v žepu sukne. Tok baterije se s pomočjo majhnih kondenzatorjev poveča lahko na 2000 do 3000 voltov. Električni udarec iz rokavice spravi vsakega zločince na tla. To orožje bodo newyorški policisti uporabljali

v primerih, če se bo kdo aretaciji upiral. Na razpolago bo posebno stražnikom in detektivom, ki opravljajo svojo službo v zločinskih četah. Edini učinkoviti pripomoček zoper novo rokavico bi bilo oblačilo iz gumij, ki bi moralo zakrivati vse telo in tudi obraz in roke. Vsekakor ti takšnega oblačila nihče ne nosil, ne da bi se s tem izdal, da spada med zločince. Nedostatek novega orožja pa je v tem, da omogoča en sam električni udarec, kajti potem se baterija izčrpa. Nova napolnila s tokom traja seveda nekaj časa.

„Pasja guvernanta“

Nov ženski poklic v deželi lordov

Sedanja gospodarska kriza, ki se kaže tudi na Angleškem sili žene iz obubožanega srednjega sloja pogosto do čudnih poklicev, ki jim dajejo vsaj skromen kruh.

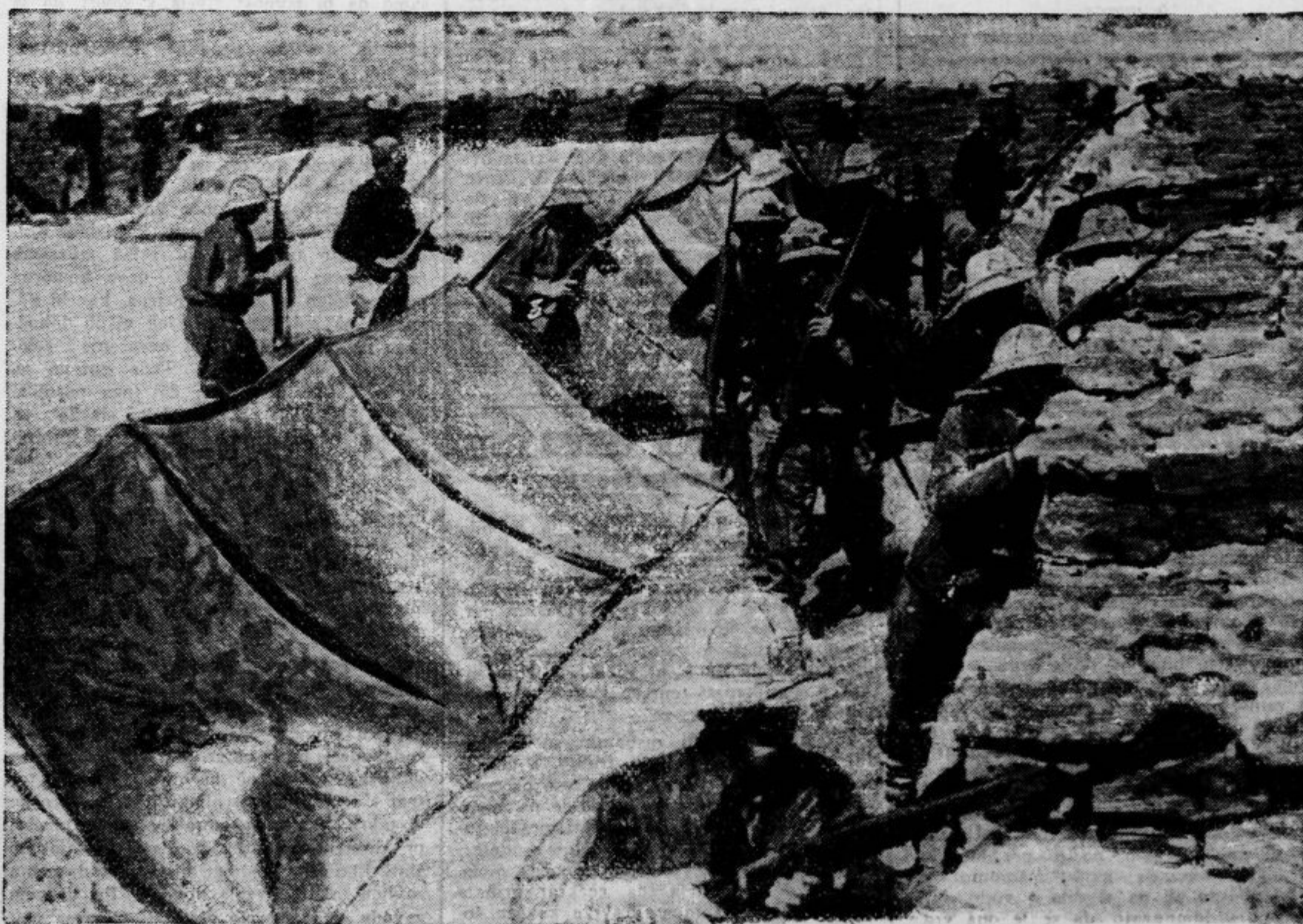
Eden teh poklicev, ki ima vsaj to prednost, da ni naporen in da je razmeroma dobro plačan, je poklic »pasje guvernante«. To se pravi, dame s iz družbe imajo čisto polno dolžnost, na vse strani, tako da se same ne utegnejo brigati za rejo in oskrbo svojih četvernogatih ljubljencev. Da ostanjejo ti modni psički v formi, jim je potreben poleg primerne hrane in čistoče tudi vsakdanji sprehod, kajti le gibanje jim lahko ohrani

eleganco in prožnost. Zavoljo te potrebe pa si najamejo dame guvernante, ki ima nalogo, da opravi vsak dan s psom toliko in toliko kilometrov poti peš. V Hydeparku in drugih londonskih javnih vrtovih opazimo mnogo takšnih poklicnih šetalk, ki jim četvernogati spremljevalci na vrvič pogosto očitno ne sledijo nič preveč radi.

Učinkovito svarilo

V neki angleški vasi čita naslednje svarilo avtomobilistom: Vozite počasi! Nimamo bolnišnice!

Vojaški tabor v abesinski vojni

Italijani šatorijo na afriškem bojišču za obrambnimi zidovi iz kamna, ki jih dobro ščitijo pred sovražnikom.

Na vrhu masiva Amba Alagi

Italijanski vojaki so razpeli na vrhu gorskega masiva Amba Alagi svoje šotore

Eksplodzija na pokopališču

Bojevnik iz svetovne vojne in tri granate, o katerih je zahteval, naj jih položijo z njim v skupni grob

V nedeljo popoldne so pokopavali pri Sv. Ivanu blizu Gorice posestnika Frana Čurgaja. Pokojnik je bil med vojno na soškem bojišču in ko se je vojna končala, je prinesel domov tri granate, ki jih je zvesto čuval kot spomin na prestano trpljenje v svetovni vojni.

Čurgaj je naročil, da morajo te tri granate položiti ob njegovem zgavju v grob. To željo so mu hoteli izpolniti, toda ko so spuščali krsto v jamo, je po nesreči eden izmed pogrebcev zadet z nogo v eno izmed granat ter povzročil strašno eksplozijo. Granata se je vžgala in se razpočila z nepopisno silovitostjo. Prvi eksploziji je sledila še druga.

Pogrebci so seveda bežali na vse strani šele ko se je razburjenje poleglo, so prihiteli vaščani na pokopališče, da vidijo razdejano. To je bilo res strašno. Na kraju,

kjer je bila izkopana jama za Čurgaja, je granata izvrtala pet metrov globok luk. Ob njegovem robu sta ležali dve močno razmesarjeni trupli. Kakor so naknadno ugotovili, sta bili to trupli Čurgajevе vdeve, ki je stala tik groba svojega moža in fanta, ki je pomagal grobarju pri delu. Nesrečni Čurgajevi je granata odtrgala obe nogi, grobarjev pomočnik pa je bil razmesarjen na drobce. Tudi šest drugih pogrebcev je bilo hudo ranjenih in dva izmed njih se zaradi hudih poškodb borita s smrtjo.

Učinek eksplozije je bil nepopisen. Zračni pritisk je izrval iz zemlje in prevrgel šestnajst nagrobnikov in križev. Najbolj čudno pa je to, da je ostala krsta z mrličem nedotaknjena tik roba lukja, ki ga je bila izkopala granata. Ranjence, ki kažejo poleg ran tudi znake zastrupljenja, so prepeljali v goriško bolnišnico, kjer so v zdravniški oskrbi.

Grške vlade

V zadnjih sto letih je imela grška 121 vlad s skupno 1345 različnimi ministri in 52 državnimi tajniki. Najbolj so se vlade menjavale v letih 1915. do 1935. Ta čas je bilo na krmilu 38 vlad s 621 ministri.

V petdesetih letih vladanja Jurija I., starega očeta sedanjega kralja, to je od l. 1863. do 1914., je bilo 60 kabinetov. Najbolj so se menjavali zunanji ministri, ki jih je bilo skupaj 171. Med temi jih je bilo 68 za časa Jurija I. in istotako 68 samo v zadnjih dvajsetih letih. Notranje zadeve je vodilo 164 ministrov, justico 161 ljudsko prosveto 159, finančno ministrstvo 152, vojno ministrstvo 148 (71 za časa Jurija I.). Tudi najmlajše, letalsko ministrstvo, ki so ga osnovali l. 1929., je imelo že 12 šefov. Povprečno se menja vlade na Grškem vsakih deset mesecev in vsakoletna »potrošnja« ministrov znaša 14 mož.

Kultura in bolezen

Odkar so Eskimi prišli v dotiko z Evropejci, se je začela med njimi širiti tuberkuloza v usodni meri. Nekatere bolezni, ki razsajajo med civiliziranimi ljudstvi, se doslej niso mogle razširiti med Eskimi, ki sladkorne bolezni in raka malone ne poznajo.

Pač pa se je med njimi v zadnjih letih razširila arterioskleroza. Moskovski socialni higienik prof. Rabinovič ugotavlja, da je umrljivost med Eskimi največja tam, kjer so svojo staro nošo zamenjali z evropsko, ki jih pač ne ščiti tako dobro pred mrazom. Zdi se pa, da morajo biti za tuberkulozo, arteriosklerozo in druge importirane bolezni med njimi še drugi vzroki, ki jih znanost danes še ne pozna dobro.

Ločitev z zdravniškim spričevalom

Najnovejši ločitveni paradiz v Ameriki, za katerim se prosilo mesto Reno v Zedinjenih državah lahko skrije, je postala vsa republika Ekvador. Reno je postal za ločitvene pravde predrag, zato je začelo število ločitev tam padati. Novi predsednik Ekvadorja, ki je stlil tu lep dobiček za svojo državno blaginjo, pa je ukrenil vse potrebno, da se bodo zakoni Zedinjenih držav in od drugod lahko razšli z manjšimi stroški v njegovi državi.

Zakonec, ki se hoče ločiti, mora le izjaviti, da se hoče za stalno naseliti v Ekvadorju, ločitev pa se izreče že po osmih dneh, če pokaže zdravniško spričevalo, da mora iz zdravstvenih razlogov prebivati v tej državi. Seveda se lahko po ločitvi spet izsili. Dobiti potrebno zdravniško spričevalo v ta namen je v Ekvadorju gola formalnost. Kakor poročajo, se je število ločitev v Ekvadorju, glavnem mestu Ekvadorja, odkar so izdali olajševalne odredbe za ločitev zakonov, že podvojilo.

Drugi zakon

daje bolj zdrave otroke

Newjersejski zdravnik dr. Flowers je hotel dognati, ali je kakšna zveza med zdravjem otrok in prvim oziroma drugim zakonom. Preiskal je več tisoč bolških otrok in je ugotovil, da so bolj zdravi tisti, ki živijo iz zakonov, v katerih je bil vsaj eden izmed zakoncev že prej poročen. Pri tem ni nobene razlike, da - li je mož ali žena v drugem zakonu. Američani si bodo vzeli te ugotovitve nedvomno k srcu in še bolj pridno prakticirati ločitev nego doslej.

Usmrtitve po znižani ceni

Država Massachusetts je razpisala mesto krmilnika. Najresnejši kandidati za to mesto je bivši sluga Maccolem Macauley, ki je ponudil, da bo izvrševal usmrtitve po znižani ceni. Doslej so krmilnik za vsakega usmrčenca plačevali po 30 dolarjev, Macauley pa zahteva samo 5 dolarjev. Usmrtitve se vršijo z električnim stolom. Ker je Massachusetts v precej težkem finančnem položaju, je skrajno gotovo, da bodo ponudbo sprejeli.

ANEKDOTA

Ko se je Napoleon vrnil z Elbe, se je zbrala ob njegovem prihodu v Pariz velika množica, da bi ga pozdravila s občajnimi živjo-klici. Napoleon je po tem pozdravu ostal za trenutek zamisljen, nato je dejal Fouchéju, ki je bil tik njega: »Šibal sem, da so ljudje ob prihodu Ludovika XVIII. mahali z robc. Čemu ne delajo tega danes?«

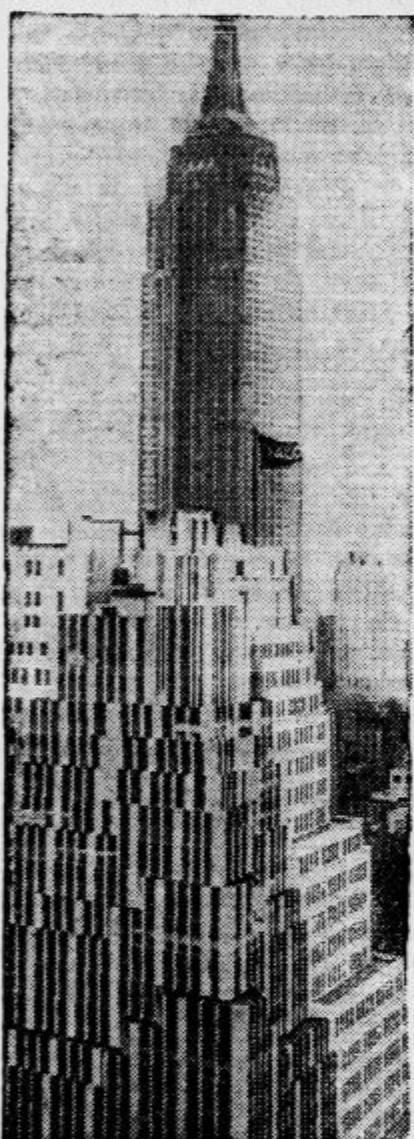
»Sirec, je odgovoril Fouché s dvomnim nasmehom, »ljudje, ki vas pozdravljajo, nimajo lepših robov.«

VS AK DAN ENA

»Ker nisi z mojim detom nikdar začel vojna, sem zabil tobje po oči stena. Upam, da boš zdaj lahko našla enega, ki bo v pravem mestu.«

Stavka v newyorških nebotičnikih

Boji pri dvigalnih v newyorških nebotičnikih so zastavkali. Njih stavka ima za prebivalce nebotičnikov to neprijetno posledico, da morajo ljudje hoditi po stopnicah v visoka nadstropja

Oblačila iz cvetlic

Nekaj londonska cvetličarna je pripravila svoje prodajalke do tega, da nosijo obleke iz cvetlic. Lepe mlade dame, ki so nastavljene v tem podjetju, promenerajo po njegovem tropskem vrtu v dolgih pajčolanah, ki so vsi posuti z vetnicami, orhidejami, španskim bezdom in drugimi krasnimi rastlinami. Cvetličarna je s to domišljijo privabila mnogo posetnikov in posetnic, ki občudujejo novo modo in jo bodo začeli bržkone posnemati. Seveda pa ima tudi cvetličarna od tega zanimanja večjo prodajo.

Ženska leta in ljubezen

Malto je žensk, ki se ne bi bele starosti. Pri tem pa še ni niti prav ugotovljeno, kdaj je smatrat žensko za staro. Leta tu gotovo ne pomenijo vse.

Lepa Helena jih je štela, kakor smo poročali te dni po računih nekega švedskega časnika, najmanj 39 let, ko jo je Paris ugrabil, ko drugih računih pa jih je imela celo že 48. Aspazija je postela s 35 leti Periklejeva žena in je bila takrat najlepša grška žena, ki so jo z navdušenjem proslavljali pesniki in kiparji v svojih delih. Kleopatra je bilo 40 let, ko si je Antonij zavoljo nje vzel življenje. Diana Poitierska je štela 36 let, ko si je pridobila ljubezen 18-letnega kralja Henrika II. Markiza Maintenonska je bila prekorajila že 43. leto, ko je postala ljubavnica Ludovika XIV. in slike iz tega časa jo kažejo kot izredno lepoto, ki je s svojim šarmom obvladovala vso Francijo. Šarlota von Stein je bila s 34 leti dosti mlajšemu Goetheju ideal ženske in najlepša izmed žena na weimarskem dvoru. O Chopinu pa je znano, kako strastno se je zaljubil v že 35-letno pisateljico George Sandovo, ki je še dosti pozneje mešala in dobila moška srca.

Obrnjena dvojčka

V Greizu na Nemškem so pri zdravniški preiskavi dveh dečkov v starosti 13 let, dvojčkov, ugotovili, da imata notranje organe na nasprotni strani nego normalni ljudje. Tako imata srce na desni, jetra in slepiča na levi strani. Dečka pa sta popolnoma zdrava in ju je ta igra narave doslej tako malo motila, da so jo odkrili šele sedaj popolnoma slučajno.

Kulturni pregled

Stele, Umetnost zapadne Evrope

Za svojo petdesetletnico nam je dr. Fran-
se Stele, neizmerno najboljši poznavalec
slovenske umetnosti, podaril novo delo, ki
nam kaže osnove in podlago njegovega na-
ziranja ter izvor njegovemu tako enoličnemu
pogledu na umetnost (France Stele, Umet-
nost Zapadne Evrope. Oris njenih virov in
glavni hodi njenega razvoja. »Kosmos. Ju-
goslov. knjigarna).

Umetnost posamezne dobe ni samostojen,
od vseh drugih kulturnih komponent neza-
visen pojav, marveč je v zvezi z vsemi
takratnimi dogajanjimi, je izraz umetnostnega
stremjenja dobe in tvori z vsemi pojavi
enotno sliko. To stremenje ni omeje-
no, marveč se razvija vedno dalje tako, da
dobi vsaka doba svoj ustrezajoči ideal, ki
ni nastal samostojno in nezavisno od pre-
jšnjega, temveč po organskem razvoju. Za-
to posameznik v prvem delu svoje knjige,
pri opisu razvoja zapadne umetnosti,
k njenim koreninam, ki jih vidi v umetno-
sti starega sveta in rše v glavnem tiste kom-
ponente, ki so pogoj poznejše evropske
umetnosti, saj se dajo zasledovati do umetno-
sti novega veka ter niso za njo neodločne
važnosti. Pisec pri tem ne pozablja na
preglednost celote in opisuje najprej kratko
zgodovinska data in tako tudi osnovno raz-
položenje sleherne dobe, nato pa po vrsti
posamezne panoge likovne umetnosti, naj-
prej arhitekture, ki je bila dolgo časa naj-
važnejša panoga, nato skulpturo in slednjič
slikarstvo.

Začenja pri najstarejši in najbolj znani
izmed vseh kultur starega veka, pri kulturi
Egipta. Njegova umetnost je v tesni zvezi
z razvojem religije od prvotnega odnosa
Egiptčanov nasproti smrti do poznejšega
čestitstva bogu vladarja in templju. Umetnost
posameznih egiptskih dobi je ustvarila
elemente, ki so večni, če dandanes rabljene
(pikture, obeliski) in je ponekod deloma
direktno vplivala na ustvarjanje Grkov
(primitivna grška plastika) ter tako tvorila
prehod k nadaljnjemu.

Ni manj važna ni po svojem vplivu asir-
sko-babilonska umetnost (2. poglavje) zlasti
v arhitekturi s kraljevimi palačami (po-
znejše rimske palače) in v tehnično popolno
izvedeni skulpturi, kjer je važna plastičnost
reliefa ter jasnost poglobitve v prostor.
Tako vpliva na sosedo, ki jo razvijajo še
dalje in vodijo direktno v antiko, vpliva
pa tudi preko starih kultur vzhodne Evro-
pe na Evropo. Tvorijo enotno evrazijski
kulturni krog. Most teh starih kultur do
grške umetnosti, ki je bila za zapadne kul-
ture tako odločilna, pa tvori ustvarjanje
Hetiitov (Malozajcev) in Krečanov (3. in
4. pogl.).

Tako dospemo do direktnega izvora za-
padne umetnosti, do grškega umetnostnega
stremjenja (5. pogl.) čigar osnovno misel
imenuje humanistično, ker je človek mero
vsega. Ta naravna zakonitost se jasno
razodeva v vseh panogah, ki napravijo isti
razvoj od doriške, z estetskim čutom za pra-
vilne proporcije spojene vezanosti, do svo-
bode v helenizmu. Nadaljevanje grške je
rimska umetnost (6. pogl.). ki pa ima svo-
je korenine tudi v domači etruskanski
umetnosti. Ideal rimske umetnosti pa po-
seduje le Rim, kajti province ga križajo z
ostanki svoje preteklosti. Rimska umetnost
tvori prehod v starokrščansko. Tako preha-
ja avtor k drugemu, glavnemu delu svoje
knjige.

Ta del razdeli avtor v sledeča poglavja:
1. Starokrščanska umetnost. 2. Bizantinska
umetnost. 3. Zora srednjeveške umetnosti
4. Romanska. 5. Gotška. 6. Renesancna
umetnost. 7. Umetnost baročne in rokoko-
jske dobe. 8. Umetnost dobe historičnih slo-
gov. 9. Novemu slogu nasproti zaključuje
pa z današnjo dobo in s pogledi v bodočnost.

V tem delu ne smemo prezreti: prvič
važnosti, ki jo polaga pisec na bizantinsko
umetnost, kateri daje večjo vlogo, kakor so
ji pripisovali dosedaj, in drugič poglavja o
začetku srednjeveške umetnosti, v katerem
opozarja na barbarske elemente, ki so sicer
s pokristjanjenjem na videz izginiti, ostali
pa so podzavestno trajno plodni. Zato mo-
ramo pri opazovanju nadaljnje umetnosti
upoštevati tudi ta barbarski element, ki
je viden posebno v dveh značilnih pojavih:
v irskem ploskovitem, dekorativnem orna-
mentiranju ter v langotarsko - hrvatski
ornamentiki, ki ima manj zveze z antiko,
pa je vključ temu višje kulturna in nam je
torej tu iskati ono večno, poznejše vedno
vidnejšo razliko med spiritualističnim, snov
poudarjajočim severnim in humanističnim,
jugom ki ima kulturno visoko tradicijo in
ki polaga več pažnje na formalno plat. Slo-
vinci smo v tej dobi v umetnosti pasivni.
Obadva elementa starokrščanskega spiri-
tualizma in pojav novih barbarov z njih
lastno kulturo se v karolinški umetnosti
prepletajo še z vzhodnim. Še vedno močnim
in na antiki podlagi zraslim vplivom in
tvorijo tako podlagi novi, srednjeveške umet-
nosti.

V posameznih dobah nam avtor tudi po-
ve, kakšen odmev je našel v Sloveniji tisti

slog in nam predoči, kako je bila naša der-
žela udeležena pri novem slogu. Tako vi-
dimo, da je za nas posebno važna gotika
s svojimi gradovi, cerkvami in freskami
ter barok s svojo ureditvijo mest in s svo-
jo miselnostjo.

Biser vse knjige pa sta zadnji dve pogla-
vji. Tu nam avtor z vso jasnostjo sredi
razvoj tkzv. moderne umetnosti z vsemi
njenimi izmi. Iz napisanega vidimo, da
sodobna umetnostna stremjenja niso šla
mrtvo mimo avtorja, marveč so v njem
pusila sledove in povzročila njih sodožive-
tje. Z doslednostjo razlaga avtor posamezne
struje, kaže njih zvezo s prejšnjo dobo in
jo logično nadaljuje v naslednji. Tako vso
moderno, laiku včasih nerazumljivo umet-
nost nazorno predoči, mu jo razloži in je
s tema poglavjema odlični vodnik k razu-
mevanju sodobne umetnosti in nje estetske-
mu uživanju. S popolnoma jasnim razla-
ganjem posameznih umetnostnih struj od-
grinja mističen zastor, v katerega so mo-
derni zavili razni revijalni kritiki in jo
naredi dostopno slehernemu. Ustavlja se
v največji, današnji umetnosti s prikljni-
mi pogledi v bodočnost.

S to knjigo smo Slovenci bogatejši za
novo delo o razvoju umetnosti. (Naj ome-
nim, da se Srbi in Hrvati zadovolju-
jejo s tujimi prevodi). Steletova knjiga
je razumljiva slehernemu, saj je pisana
brez odvečnih tujk. Razvoj je podan jasno,
saj je pisec ne spušta v posamezne pro-
bleme. Dr. Steleta spis je poleg Cankarjeve
»Sistematike« in »Razvoja stilca« temeljni
kamen za razumevanje umetnosti in za
vzgojo občinstva, ki bo razumevalo pravo
umetnost. Nedvomno se bo lahko s pridom
uporabljala kot učni pripomoček v srednji
šoli pri predmetu umetnosti.

F. K. K.

Zvonimira Župečeva

V preteklem letu se je kadeer pevec in
pevk ljubljanske opere pomnožil z odličnim
koloraturnim sopranom gđ. Zvonimira Žu-
pečeva, ki jo je uprava Narodnega gleda-
lišča za stalno angažirala ter tako uspešno
izpolnila vrzel vasedbi naše opere. V
vseh dosedanjih nastopih: z odlično pevsko
in igralsko kreacijo v »Pepelki Angelini«,
kot Gilda v »Rigolettu« ali Filina v »Migno-
ni«, je izredno nadarjena gđ. Župečeva
dokazala, da je imela uprava našega teatra
srečno roko.

Na zunaj vedno skromna in simpatična
pevka je bila rojena v Berlinu, kjer ji je
bil oče tenor komične opere in profesor
glasbe. Tudi mati je bila muzikalna nadar-
jena. tako da je že to nekako začrtila nje-
no življenjsko pot, četudi se kljub prvim
mladostnim uspehom ni nameravala posve-
titi umetniškemu poklicu. Pod vodstvom
svojega očeta se je pevsko šolala, obenem
pa je bila vpisana na berlinski visoki opri-
ni šoli, kjer se je posebno bavila z drama-
tiko. Že v Berlinu je nastopila z velikim
uspehom v »Čarobni piščali« v vlogi kra-
ljice, ki je bila tudi njena prva partija po
preselitvi iz Berlina v Zagreb k tamkaj-
šnji operi. V največje veselje ji je bilo, ko
se ji je po odlični uspehi nastopih v »Ri-
golettu« in »Čarobni piščali« v zagrebški
operi pokazala možnost stalnega umetniške-
ga udeleževanja po tolikih letih tujine v
svoji oči domovini, kjer je sedaj oče pro-
fesor petja na drž. konservatoriju, ona pa
članica naše opere. Gospodična Zvonimira
Župečeva hoče vse svoje delovanje posve-
titi glasbi, izpolniti svoje znanje, umetni-
ško ustvarjanje pa ji je sedaj edini in naj-
višji cilj.

Ko sem jo minule dni obiskal, je izrazi-
la obžalovanje, da v Ljubljani za sedaj še
ne more pokazati večjega udeleževanja.
Čuti je bilo rahlo upanje, da se bo v bo-
doče lahko izrazištev posvetila umetniške-
mu delu. Še v tej sezoni bo nastopila v ope-
rah »Seviljski trilec«, »Lucia de Lamor-
moor«, »Lakmé«, »Mignon«, kakor bo tudi
sodelovala na prihodnjem mladinskem
koncertu, ki se bo vršil v nedeljo v Filhar-
mo.

nični dvorani pod devizo »Arijac. Pella bo
arije iz Thomasove opere Mignon. Rossini-
jevega Seviljskega trileca in Angeline ter
Zajčevi »Devojka i ružac in »Ajd« u koloc.
Po težki bolezni, ki jo je prebolela v zad-
njem času, se bo sedaj s tem večjo vnemo
posvetila svojim umetniškim stremjenjem.
—r.

Zapiski

»Življenje in svet« prinese v prihodnji
številki, ki izide kot priloga ponedeljskega
»Jutra«, aktualen uvodnik o kolonialnih
problemi, nadaljevanje članka »Bela smrt«
(o ekspedicijski kapitanu Scotta), proza Ivo-
na Potrca »Pastir«, Ladislava Strune »To-
pogled v tretje carstvo« (s karikaturjo
E. Justina), nadaljevanje razprave Pavla
Kalana »Iz življenja Davorina Jenka«, čl-
anek o prof. Ferd. Seidlu, teležke o Jacquesu
Bainvillu in o confessi de Noailles, poro-
čila o novih knjigah in revijah, v Tehni-
čnem obzorniku poročilo o novem uspehu
röntgenske tehnike in v vseh ostalih rubri-
kah dovolj drobiža Vmes so številne lu-
stracije, izmed katerih posebej omenjamo
motiv »Pred pomladjo« na naslovi strani.
Zahvaljevat se povsod ponedeljsko »Jutro« z
»Življenjem in svetom«!

Mednarodni glasbeno-pedagoški kongres
v Pragi. Prejeli smo: V začetku aprila
t. l. (4.—9.) bo prirejen v Pragi važen in
zanimiv mednarodni glasbeno-pedagoški
kongres, ki naj s predavanji, diskusijami
in praktičnimi glasbenimi ter pevskimi
prireditvami pokaže, kaj se je dosedaj

storilo na glasbeno-pedagoškem polju.
Kongres prireja Združenje za glasbeno
izobrazbo, kateremu stoji na čelu minister
znanjnih zadev g. dr. Krofta in ki skrbi
za razvoj glasbene kulture in glasbenega
čustva pri mladini in odraslih. Združenje
nadalje skrbi, da se glasbena izobrazba,
kot pomemben predmet, uvede v narodne,
meštanske in srednje šole ter da to glas-
beno izobrazbo vodijo strokovni glasbeni
pedagogi, ki bi v šolah zavzemali enaka
mesta kot druge učne moči. Razen tega bo
Združenje tudi izvrševalo naloge glede
glasbe v javnem življenju (popularni kon-
certi, gramofon, radio). Na kongresu bodo
predavali o vseh novih vprašanjih češki
profesorji Nejedlý in Helfert, prof. Edw.
Dent iz Cambridgea, generalni inspektor
Roger Ducasse iz Pariza, prof. G. Brazil iz
Bukurešte, gospa Šackaja iz Moskve, prof.
J. Benton iz Kopenhagena in drugi. Češki
skladatelj E. Křenek bo vodil diskusijo na
temo: »Kaj pričakuje glasbena izobrazba
od skladatelja«, prof. J. Chantavoine in
C. Sachs iz Pariza bosta govorila o radiu,
gramofonu in glasbeni izobrazbi. Znam
strokovnjak in organizator v glasbeni
izobrazbi L. Kastenberga bo podal pregled
o stanju laičke glasbene izobrazbe v po-
edinih državah. Iz navedenega lahko po-
smemamo, da je Združenje začelo svojo
akcijo ob ožjem sodelovanju z najboljšimi
strokovnjaki in institucijami vsega sveta.

žič Minko, Bežan Jože, Markelj Leopold,
Kranjec Ivan, Ogrič Franc in Miren, Pa-
vličič Milivoj, Miklavčič Matija, Poga-
nik Jože, Hlebec Jože, Čizda Hugon, Dž-
novski Vojislav, Gabršček Hanzl, Jordas
Marjan, Zonga Aleš, Skušek Marjan, Ko-
zinec Bojan, Kuret Dušan, Keržič Stane,
Košar Andrej, Nabornik Anton, Parih Mi-
roslav, Renčelj Milojko, Srakar Drago,
Vahter Zdenko, Žager Meks, Pirc Lad-
slav, Tominc Marjan, Jurman Karel, Po-
tokar, Igljč Tone. Za start v osmefeti
3 x 1000 m za sprinterje, čkakače in me-
talke se pozivlje na start vse ostale člen-
stvo sekcije. Atleti, ki sanjujejo v Ljublja-
ni, imajo biti v skladnici najpoznejše ob
9. zunanji atletski morajo priti na igrišče
takoj po prihodu vлека v Ljubljano. Vsi
se imajo na igrišču v garderobi javiti teh-
ničnemu vodji sekcije g. D. Sancinu. Tek-
movski imajo prineseti s seboj vso opremo,
ki imajo doma: sprinterice, dres in hla-
čke, Kdor nima sprinterice, naj prinese se-
boj copate, vsi skupaj jošje stare hlače.

Slalom na Smrekovcu. Za tekmo v sla-
lomu, ki jo priredi v nedeljo SK Celje na
Smrekovcu, vlada med celjskimi smučarji
veliko zanimanje.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Za-
radi predtekmene naj bo kombinirano moštvo
ob 13.30 na igrišču Hermesa. Postava v gar-
derobi na našem igrišču. Opremo naj dvig-
nejo igralci v soboto pri hišniku. Prvo mo-
štvo naj bo ob 15. na igrišču Hermesa.

Maribor: Atletiki. Jutri ob 15.30 se bo
pričela pri »Skalni kleti« v Celju zanimiva
podsavna prvenstvena tekma.

SK Celje bo imel redni letni občni zbor
v četrtek 12. t. m. ob 20. v restavraciji
»Na-Nac«. Ob istem času bo v Domu v
Celju občni zbor SK Jugoslavije.

Nekaj o nesrečni „Heri“

Prejeli smo in objavljamo:

Konkurzna zadeva »HERE«, stavbne r.
z. a. z., bo v doglednem času končana.
Nekako leta 1925 je začela »HERA«, ne-
slavna spomina poslovanja na ta način, da
je vabila v svoj krog male ljudi z obju-
bo, da pridejo za družniški časoma na vrsto,
da dobe stavbni kredit, ki si z njim lahko
postavijo svoje skromne domove. Zato je
pa seveda potrebno veliko število zadru-
žnikov, ki se mora neprestano večati, da
se lahko sgradi čim več domov. Vsak za-
družnik je moral plačati delež in prevzeti
še jamstvo v trikratnem iznosu.

Ne da se dvomiti, da so bili mnogi od
ustanoviteljev prežeti z idealno težnjo,
omogočiti širokim krogom ustanovitev
lastnega domačega ognjišča, in morda je
pri ognju tega ideala bila nekoliko pozab-
ljena realna plat, kajti gotovo bi se bil
mogel pri ustanavljanju takega kola po-
javiti pomislek, do kam lahko vodi zadru-
ge in zadružniško delo na taki podlagi.

Pri »Heri« se je zbralo veliko število
malih ljudi: rokodelcev, železničarjev in
drugih. Za tehnično nadzorstvo stavb, ki
naj bi jih vršili najugodnejši stavbeniki,
je skrbel mladi stavbenik Miroslav Zupan,
ki si je znal naglo pridobiti zaupanje za-
družnikov. Bil je sicer začetnik, toda oko-
lost, da ni razpolagal z imetjem in s prak-
so, ni zadružnikov motila, da se ne bi ga
z zaupanjem oklenili. Tako je poleg svoje
funkcije kot tehnični vodja dobil še čast
podpredsednika in končno celo častnega
predsednika zadruge. Gotovo dokaz vse-
stranskega zaupanja zadružnikov.

Gosp. Zupan je tako imel vodilni vpliv
na poslovanje zadruge. Toda kaj se je zgo-
dilo? Ko je »Hera« leta 1928 zašla v teža-
ve, ki bi jih bili lahko že dolgo proro-
kali daljnovidni ljudje in poznavalci člo-
veškega značaja, je bilo izplačano vsaku
g. Zupana, stavbeniku g. Andreju Černetu
v gotovini 366.000 Din, vse do zadnje pa-
re v gotovini. To se je zgodilo ob času, ko
je moral biti že vsakomur jasno, da bodo
mnogi, mnogi upniki, dobavitelji »Hera-
e, močno prikrašani na svojih terjatvah in da
bodo morali mali, gospodarsko slabi za-
družniki plačevati trikratno jamstvo za
svoj že davno izgubljeni delež. Gosp. An-
drej Černe, ki so ga vezale na g. Miroslava
Zupana ozke rodbinske vezi, je izvrševal
zelo veliko število »Heri« stavb, g. Mi-
roslav Zupan pa je imel v imenu zadruge,
stavbno nadzorstvo nad temi gradnjami.

Takšno je torej bilo zadružno poslovanje
Miroslava Zupana. In tega še ni dovolj!
Občni zbor »Hera« dne 17. 8. 1928 je bil
forum, kjer so šele padle zadružnikom za-
dne luskinje z oči; tedaj se je šele slišala
jasna in ostra obsodba dela g. Zupana, ki
mu je bilo očitalo, da je neupravičeno
dvignil 92.011 Din za tehnično nadzorstvo
ob času, ko je zadruza za to nadzorstvo
imela druge tehnike. Gosp. Zupan je na
vse te obtožbe hladno molčal. Občni zbor je
sklenil, naj novi odbor podrobno pregleda
njegovo poslovanje.

Se bolj značilno pa je, da je g. Miroslav
Zupan ob konkurzu zadruge prijavil ogrom-
no svoto 235.000 Din, kot honorar za teh-
nična dela! Jasno je, da mu je bila ta za-
hateba kar najenergičnejše odklonjena in g.
Zupan je k temu sklepu, ki mu najbrž v
svoji notranjosti ni mogel odrekati pravi-
čnosti, kar molčal. Nič se ni boril za
težke stisnobe, ki mu jih je nemila usoda
tako na kratko odtegnila.

Ko je ugašala »Hera« zvezda, je bil g.
Zupan že dezinteresiran in ni več hodil na
zepe zadruge. Kljub ponovnim pozivom za-
družnega odbora se je trdovratno branil
priti na sejo. Stvar ga ni več zanimala.

In kaj je rezultat poslovanja »Hera-
e? Okrog 2.100.000 Din, kot pravičnih ter-
jatih terjatev zadružnih upnikov napram
300.000 Din. imovine in jamstvu 94 zadru-
garjev po 3.000 Din, to je 282.000 Din, ki
jih bo morala »Hera« izterjati od svojih
težko prebriklanih zadruharjev! Kofiko
sok, koliko stisnjenih pesti, koliko pri-
tenjenih kletvic bo, ko bodo vsi ti pošteni
in zaupljivi mali ljudje dobili poziv, naj
zadostne svojih zadružniških dolžnosti! Ne-
skončno bude in gorja je »Hera« prisadela
svojim nesrečnim zadružnikom!

Ljubljana, 5. marca. 1936.

Janko Grašič,

Ljubljana VII. Aleševčeva ul. 41.

S P O R T

Pred prvenstvom LZSP

Smučarsko prvenstvo ljubljanskega podsava bo nudilo lep sportni užitek,
ker bodo med drugimi startali tudi naši olimpijci.

Planica, 6. marca.

Planica se danes pripravljala na jutrišnje
in nedeljsko tekmovalje za prvenstvo
LZSP, ki bo po prijavah sodeč eno naših
najlepših smučarskih tekmovalj v zadnjih
letih. Dosej se je namreč prijavilo 120
tekmovalcev, med njimi tudi vsi olimpijci
s Smolejem. Klančnikom. Knapom in dru-
gimi vred. Samo za tek na 18 km, ki bo
jutri ob 15. se je dosedaj prijavilo 45
tekmovalcev, a za soko se se tudi zbrali
naši najboljši tekmovalci, kakor Novšak,
Palme, Pribovšek, Dečman, Baebler in
drugi. Nekateri so že trenirali na srednji
skakalnici, Novšak je predvečerašnjim z
lepim skokom dosegel približno 60 m ter
prekosil oba Norvežana Hagena in Oed-
garda. Danes pridno teptajo srednjo ska-
kalnico, da bo v nedeljo pripravljena.

Tehnični odbor LZSP je danes trasiral
progo za 18 km, ki gre od postaje proti

veliki skakalnici po levi strani v dolino do
Tamarja, se tam obrne nazaj, gre nato po
desni strani navzdol, mimo doma Ilirije po
Slatni in zavije proti Podkorenju, od tod
pa gre spet ob železniški progi proti Rate-
čam, nato do italijanske meje in se zavije
nazaj na postajo. Proga je tipično norve-
ška. Prvi del je precej odprt, nato pa gre
deloma po gozdu, ima več vzponov, deloma
pa vodi v prijetnem smuku navzdol. Proga
zahteva od tekmovalcev mnogo tehničnega
znanja, zlasti ker je sneg precej južen.

Včeraš je se vreme malo pokvarilo in
je zvečer pričelo rositi. Ponoči pa je spet
snežilo. Danes dopoldne je bilo nekoliko
megleno, popoldne se je pa zvedrilo.

Na veliki skakalnici dokončajo zad-
nja dela. Skakalnica napravlja veličasten
vtis. Jutri bosta najbrže startala Hagen in
Oedgard.

Hermes: Primorje

Nedeljska tekma bo nov derby za Ljub-
ljano. Sestane se dvojce kombinacijsko in
tehnično dobrih moštev. Razlika je le v tem,
da ima moštvo Primorja za seboj že triletno
sodelovanje v državni ligi. Toda to nad-
moč bodo Siškarji nadoknadili z vztrajno
voljo do čim bolj častnega rezultata. Ker
se nam obeta zelo lep nogomet, apeliramo
na občinstvo, da se tekme v čim večjem
številu udeleži.

V predtekmi se sestane obe rezervni
moštv, in sicer na igrišču Hermesa ob 14.
Glavna tekma se prične ob 15.30. Vodstvo
tekme je poverjeno po sporazumu g. Ča-
memiku.

Cross country tek Primorja

V nedeljo ob 9.30 otvori Primorje na
svojem igrišču lahkoatletsko sezono. Vri-
la se bodo stafetna cross country tekmo-
vanja za vse razrede. Proga bo vodila od
igrača Primorja proti Tomačevemu, stafet-
ne predaje pa bodo vedno na igrišču.

Na startu bodo zbrani najboljši atleti
ljubljanških klubov, svojo juniorsko ekipo
pa je prijavila tudi celjska Jugoslavija.
Konkurenca bo torej zelo ostra, zaradi te-
ga naj pridejo vsi ljubitelji lahkoatletske-
ga sporta v nedeljo dopoldne na igrišče
Primorje.

Svetovno prvenstvo v table tenisu

Na tokovski seji je Jugoslovenski table
tenis savez definitivno odločil, da bodo
naši državci na letošnjem svetovnem pr-
venstvu v Pragi zastopali naslednji igra-
či: Weissbacher Otto in Lazar Mišan (oba
Irtja, Ljubljana), Merinko Maska (Hermes,
Ljubljana), Hemmer Ledislav (Zagrebaško
ključsko društvo KM); rezervna Zita Pero
(Ilirija, Ljubljana). Z moštvo potuje
tako sevezni kapetan g. Nikola Maksimović
in kot vodja g. R. Kalda iz Zagreba ali
g. E. Nagy iz Ljubljane. Reprezentanca
odpotoje v Prago 10. t. m. ob 12.52 preko
Linza in dospje tja 11. t. m. zjutraj. Tek-
movanja za svetovno prvenstvo pričnejo
12. marca in bodo trajala teden dni. Na
povratku bo naša ekipa obiskala Dunaj in
se udeležila mednarodnega table teniškega
prvenstva Avstrije.

Neši reprezentanci, ki je letos skoraj
popolnoma »slovenska«, želimo čim več
uspehov pri tem napornem tekmovalju.
Kakor znano, se vrši prihodnje svetovno
prvenstvo v Chicagu, kamor bo ameriški
tt. savez povabil na svoje stroške prvo
čestitico držav iz letošnjega prvenstva v
Pragi. Ako ponovimo uspeh iz Badena,
nam je mesto med čestitico najboljših
držav na svetu zagotovljeno.

Službene objave LNP

18. feja u. e. dne 4. marca 1936

Novi odbori in naslovi klubov: Korotan
—Kranj predsednik Horvat Joško, tajnik
Rebolj Stane, naslov Kovačič Joško. Mars
predsednik Sekizda Rudolf, tajnik Streh
Janjo, naslov Meerska I. Brod predsednik
Urenič Franjo, tajnik Kregar Miro, Slavija
javlja spremembo tajništva: Novak Emil,
Miklošičeva 30.

Preloškemu SK se ne more dovoliti igra-
nje s saveznimi klubi, ker ni organiziran
v JNS.

Rešitev o dogodkih na tekmi Primorje:
Ilirija 16. februarja t. l. se na prošnjo se-
rije od 4. marca odloži na prihodnjo sejo.

Na mesto drugega tajnika se kooptira
Vrhovnik Vladimir.

Penčo Georgijev: Kmečko dvorišče

H. CVETIN:

Zadnja stran

Med tem ko je govoril, so mu oči še enkrat počasi zbledle po sobi, in zdajci se je posvetilo v njih zanimanje.

»Ne, to še ni vse, doktor! — Le kaj je človeku, da mora zmerom kaj prežreti! Takšna je pač človeška nepopolnost, ki ne prizanaša niti kriminalnemu komisarju! Nezaslovljen nad samim seboj je zmalaj z glavo.

Potnik je bil vprašujoče dvignil oči: »Zdaj pa res več ne vem, gospod komisar —«

»Koš za papir!« je zamrmral Remec in hitro stopil k pisalni mizi. »Malo je manjkalo, da nisva pozabila koša za papir, prijatelji! Počasi se je sklonil in takoj nato potegnil izpod mize težak usnjen koš za papir, ki ga je stokaje postavil na stol. »Dajte, doktor, stopite semkaj! Morebiti najdeva vendarle kako malenkost — kako pisemce ali —« Še med govorjenjem je bil obrnil koš. Njegova vsebina, velik pisemski ovoj in svezjen časopisov, je padla na tla.

Remec je zamišljeno položil ostanek smotke v pepelnik in se jel ukvarjati s svojo najdbo.

»Ovoj s profesorjevim naslovom, naj se odda po sh — in pošilja ga — počakajte! — pošilja ga Dr. Milan Solar, odvetnik, Rokovnjaška ulica! — Hin, vsebina tega ovoja je morala biti posebn-

vrst! Le poglejte na zadnji strani ima tri pečate — odprti je pa z nožem, na robu!

»In kaj je v njem?« se je napeto oglašil Potnik.

Komisar je skomignil z rameni in odložil ovaj na mizo. »Nič ni v njem! — Vsebinska je odstranjena, prijatelji! Sicer pa še ni rečeno, da bi moral biti ta ovoj v kakšni zvezi z umorom! Med tem se je spet pripognil in pobral s tal časopise, ki jih je radovedno pregledal.

»Čudno —« je tiho rekel sam pri sebi.

»Kaj je s časopisi?«

»Samo to, da so skoraj že leto dni stari: šest zaporednih števil Filatelista, najbolj razširjenega glasila naših zbiralcev znamk! — Le zakaj je vrgele profesor prav te številke v koš za papir — številke, ki so izšle pred letom dni? — Človek bi skoraj mislil, da so bile v ovoj! — A to bomo zvedeli, ko povprašamo pri odvetniku dr. Solarju! — Dr. Solar, odvetnik — odvetnik — veste, doktor, nemara se motim, a slutnja mi pravi, da igrajo ta ovoj in ti časopisi vendarle nekakšno vlogo v vsej zadevi...«

»Gospod komisar!«

Remec se je ob razburjenem vzključu svojega sodelavca narahlo zdrnil. »Kaj pa je, doktor?«

»Gospod komisar, dajte, dobro si oglejte ovoj — ali bolje, zadnjo stran pečatov!«

Remec se je bil že sklonil nad rumenkastim ovjem. Vsa njegova pozornost je bila uprta v rdeče pečate. Ko se je čez nekaj časa vrnal, se mu je dolba v čelo lahna guba.

»Prav imate, doktor! — Tudi meni se zdi, da so

bili ti pečati že odprti — gotovo s pomočjo vroče britvice, s katero je nekdo ločil vosek od papirja. — Seveda — natančneje more to dognati samo vestna preiskava s povečevalnim steklom — a da so pečati nekoliko premaknjeni, vidim že na prvi mah! — Nu, saj se bo pokazalo. Vsekakor mi ta ovoj skrbno spravite — in tudi časopise izvožite z vami seboj —«

Trkanje na vrata ga je zmotilo. Hitro se je obrnil:

»Prosim — — ?«

Takoj nato je stopil v sobo redar.

»A, vi ste, Molè? — Kaj pa je?«

»Avtomobil je prišel, s predsedstva, po mrliča! — In — in potem je pravkar prišla neka ženska —«

»Ženska?« Remec je visoko vzdignil obrvi. »Nu, ura se mi zdi zelo nenavadna za obiske — posebnost za ženske!«

»Profesorjeva gospodinja je,« se je oglašil redar. Komisar je nekaj trenutkov neodločno gledal predse, nato pa vzel kadečji se ostanek svoje smotke.

»Gospodinja? — Him, naj spodaj počaka! — Takoj pridem.«

»Da, gospod komisar!« Redar je izginil, kakor je bil prišel.

»Gospodinja —« je zamišljeno rekel Remec.

»Cherchez la femme! — Nu, saj bomo videli.«

3. poglavje

Počasi, korak za korakom, je stopal komisar Remec po stopnicah, ki so vodile v pritličje. Za

čudne redkosti iz tujih dežel, ki so vselej po starih stopniščih, se niti zmeniti ni. Vsa njegova pozornost je bila videti uprta v pepel na koncu smotke, a pogled njegovih oči je bil pri tem nenavadno prazen in odsoten.

V veži ga je čakal redar. »Gospodinja je v dnevnici sobi — tamle, vrata na desno —«

Remec je hlastno pogledal in kratko priklimal z glavo. »Prav, Molè! In zdaj — pomagajte zanesiti mrliča v avtomobil.«

Obstajal je pred vrati, ki mu jih je bil redar pokazal, in jih po kratkem obotavljanju odprl. Stariška ženska, ki je sedela v staromodni blazinjaku, je vstala, ko ga je zagledala. V ovčevih črtah se ji je zrcalila globoka prepovednost.

»Dober večer!« je vtično pozdravil komisar in zaprl vrata za seboj. Nato se je vprašujoče ozrl na ženo. »Vi ste umorjenčeva gospodinja?«

»Da, gospod — —«

»Komisar Remec! — In kako je vam ime, če smem vprašati?«

»Ana Planinškova, gospod komisar — —«

Remec jo je izpod priprtih vek skrbno opazoval. Vtis, ki ga je dobil o njej, ni bil neugoden.

»Dajte, sedite gospa Planinškova!« jo je nato vtično povabil in se tudi sam spustil njej nasproti v drug naslanjač.

Nekaj trenutkov je bilo med njima vse tiho, samo malarokokojska ura, ki je stala na stranski mizici, je nemirno tiktakala.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo orzi, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se računajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se računajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite

Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vplosati v pismo obenem s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičejo se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelček »Jutra«, Ljubljana.

Podružnica »Jutra« na Sv. Petra cesti šte. 19. (Zadružna hranilnica)

sprejema oglase in ponudbe ter daje naslove malih oglasov. Oni, ki jim je ta podružnica bolj pri rokah, naj se je pridno poslužujejo.

Službe dobi

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nataharice

(plačljiva, jedilnolična), išče večje podjetje. Oni, ki so tudi ravni merilci (Marktscheider), imajo prednost. Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in najnižjih plačilnih zhtov na ogl. odd. Jutra pod »Kuharica«. 5444-1

Nadzornika

(Obersteiger-a) išče večje podjetje. Oni, ki so tudi ravni merilci (Marktscheider), imajo prednost. Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in najnižjih plačilnih zhtov na ogl. odd. Jutra pod »Kuharica«. 5444-1

Kuharica

perfektna in popolnoma samostojna, se išče za vsa dela. Pojavila se dobi pri haisaku Beethovnova ul. 4. 5444-1

Prodajalko

dobro moč, samostojno, pošteno, sprejemno takoj v trgovino z moko in žetelnimi pridelki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna in zanesljiva prodajalka«. 5438-1

Damsko kroj.

pomočnika prvovrstno moč, na angleške fazone, sprejme takoj Atele Bazanella, Gajeva 6. Istotom sprejemno tudi sprotno, talentirano, cenjeno. 5444-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dekle

izurjena v restavracijski kuhinji, želi za časa senje primarne zaposlitve kot kuhinjske pomočnice. Ponudbe pod »Vesta in marljiva« na ogl. odd. Jutra. 5437-2

Restavracijsko

kuharico dobro moč, sprejme restavracija v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra kuharica«. 5438-2

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozostrelec gre v Ameriko

86

Kapitan Kozostrelec je poblebel kakor zid. Drugače je bil miroljuben človek, posebno kadar je imel opravka s takimi, ki jim ni bil kos; a to je bilo vendarle od sile! Sam ne vedoč, kaj dela, je zavijtil metlo, od katere je kapljala umazana milnica, in smilil z njo mornarja v obraz.

Ženska moč

stara 36 let, izveščana za samostojno vodstvo urgovine, vajena tudi vseh pisarniških del in strojeple, išče službo — pisarniški del in strojeple. Ogl. odd. Jutra pod »Vesta in marljiva«. 5438-1

Mlada postrežnica

poštena in zanesljiva, išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5444-2

Potniki

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Spretnega zastopnika

za ljubljansko okrožje, išče nemška specialna tovarna vžigalnih svet. Ponudbe pod »Lastna zalog« na podružnico Jutra Maribor. 5438-3

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Statva

za tkanje perzarijskih preprog, 2,10 m napredaj. — Stari trg 19/III. 5444-5

Špargeljeve sadike

najboljše vrste »Argente«, oddaja v vsaki množici po 100 k. Celica na Rožnik 47. 5438-6

Auto, moto

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ford 8 cilindrov

skoro nov, prodam ali zmenjam za manjši tovorni voz. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »6000«. 5437-10

BMW

dvosedeln v brezhibnem stanju, prodam. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »6 in pol litra«. 5437-10

Kolesa

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Moško kolo

dobro ohranjeno. Kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Moško kolo«. 5438-11

Stroji

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rabljene mlinske stroje

iz Nem. Sime Horvat, Križevci, Savska banovina. 5444-2

Pohištvo

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vse pohištvo

prodam zaradi odpotovanja. Ogledati vsak dan od 3.—5. ure v vili »Nasta« na Tržaška cesti. 5438-12

3 omare

1 postelja, 1 lepa starinska miza s enakimi fotelji in druge malenkosti, naproja na Mestnem trgu 6/1. Ivo. Ogleda se lahko vsak dan od 3.—5. popoldne. 5438-13

Katero mizarsko podjetje

bi napravilo pohištvo za knjižnico »Kmetijske hranilnice«. Cenj. ponudbe pod »Pohištvo« na ogl. odd. Jutra. 5438-12

Kupim

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bukovo oglje

primo, kupuje za promptno dobavo Talionica željeza. Topusko. 5444-7

Kapital

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Denarne zadeve

bančne, hranilniške in posojilniške terjatve, vseh denarnih zavodov, vodstvenih papirjev, vojno škodo VAM KUPI IN PRODA

izpolnjuje razne kreditne in gotovinski na hranilni knjižice in vknjižbo.

Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in s gotovino.

Zanesljive nasvete in informacije glede naloge kapitala v gotovinski in hranilnih knjižicah, dobite edino pri pooblaščenem Trg. agent. za bančne in kreditne posle

ALOJZ PLANINŠEK Ljubljana, Beethovnova ul. 34/II. — Telefon 35-10. — Za odgovor znanke. 5438-16

Kdo bi posodil

Din 10.—15.000 na lopo posojilo, proti vknjižbi na prvo mesto. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Posojila«. 5441-16

Prodaj knjižice

Mestne hranilnice in Kmetijske posojilnice v Ljubljani, po ca 6000 Din. Pisemne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »7777«. 5438-16

RM 650.-

prostit. nevezanih v Nemčiji, kupim. Pisemne ponudbe pod »Kamnik« na ogl. odd. Jutra. 5438-16

Koncesionar

bančno kom. zavod. Maribor. Kupuje in prodaja vrednostne papirje vse vrste unovčevne

posredje

menice, čeke, terjatve pri denarnih zavodih itd. nalobje kapitala, finančnega, družabniška, posojila itd. izvršuje kompenzacije dolgov pri denarnih zavodih

Dr. razredna loterija in informacije

Kapitalisti, vlagatelji, banke, tisti dolžniki, okarjeni v vseh denarnih razrednih zadevah in na gotovinskih zadevah, na gotovinskih zadevah, strokovno in vestno poslovanje. Za odgovor priložite Din 3 znamk. 5438-16

V najem

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trafiko

na velesojmo, oddam za vsa predvide od 30. maja do 8. junija. Informacije v tajništvo velesojmo v torek od 3.—4. ure popoldne. 5438-17

Lokali

Delavnico ob glavni prometni cesti Ljubljane, takoj oddam. Vpravitelj v trgovini Kolšek. Tyrseva 47. 5438-18

Lokal

primeren za vsako obrt ali reklamno pisarno, oddam. Mesečna najemnina 300. Sv. Petra cesta 53. Korošec. 5438-19

Posest

Vogalna parcela lepa, na kateri se nahaja velesoja, protorna, svetla delavnica s pisarno, event. tudi stanovanje, po ugodni ceni naproja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V mesec«. 5438-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje

3 sobe, kuhinja in pralnik, sončno, oddam s 1 majom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5437-21

Enosob. stanovanje

v podprilici, z vrtom, oddam. Milčinskega ul. 64. Sika, čez prago. — Cena Din 370. 5438-21

MUZIKA

prodaja klavirje, harmonije, violine, kitare, strune in vse glasbiline potrebščine. — Popravlja in uglašuje vsa glasbila strokovnjaško in najceneje.

Izposojevalnica klavirjev Ljubljana Miklošičeva cesta 4. 46-36

Prvovrstno kosovno kresniško apno

za gradbene in kemijske svrhe dobavlja v vsaki količini

ANT. BIROLLA

APNENICE ZAGORJE OB SAVI

ŠPEDICIJA TURK Ljubljana

prevzema

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno

Telefon interurban 24-59. Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice)

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in taven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili

Telefon interurban 21-57. Maslovkova c. 9 (nasproti tov. kolodvora)

RADIO

Točne sporede vseh domačih in inozemskih oddajnih postaj na kratkih, normalnih in dolgih valovih najdemo v ilustrirani tedenski reviji za radio, gledališče, film »Naš val«. Mesečna naročnina Din 12. Zahtevajte brezplačno in brezplačno na oglede in izvod. Uprava: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Izvrleček iz programov

Sobota 7. marca Ljubljana. 12: Plošče. — 12:45: Vreme. poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Plošče. — 14: Vreme, borza. — 18: Za delopust igra Radio orkester. — 18:40: Vzgojni pomen zaupanja (dr. St. Gogala). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Poročila zunanje politične vprašanja (dr. A. Kuhar). — 20:15: Pester večer. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Radio jazz.

Nedelja, 8. marca

Ljubljana 8: Ženska telovadba (prof. M. Dobovšek). — 8:15: Moška telovadba. — 8:30: Čas, poročila, spored. — 8:45: Wagnerjeva dela (radio orkester). — 9:40: Verko predavanje (dr. M. Opeka). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. — 11: Prenos II. mladinskega koncerta Glasbene Matice v Lj. (iz Filharmonije). — 12:30: Čas, spored, obvestila. — 12:45: Plošče po željah. — 16: Kmetijska ura: Delo v vinogradu (inž. A. Flego). — 16:20: Koncert godbe 40. p. p. Triglavskega. — 17: Gospodinja ura: Snaga